

PROGRAMUL PIPEREA

ROMANIA IESE DIN CRIZA

**ESTE VREMEA SA
PUNEM PUNCT**

La 20 de ani de la Revoluție, România este una din cele mai corupte țări din Europa, percepută ca fiind incapabilă să acceseze și să gestioneze fondurile europene, incapabilă să își creeze propria infrastructura, incapabilă să își educe proprii cetățeni, incapabilă să asigure sănătatea, cultura și securitatea oamenilor.

România este identificată în lume ca fiind țara violurilor, crimelor, jafurilor, accidentelor, grevelor, cazurilor de corupție, spăgilor, cerșetorilor, taberelor de la marginea orașelor, copiilor maltratați etc. Este țara în care promisiunile nu se respectă iar tupeul înlocuiește legea sau comportamentul civilizată.

Toate astea se întâmplă pentru că România nu a fost capabilă să își promoveze propria elită de intelectuali, specialiști, cercetători, informaticieni, sportivi etc. elită care să fie recunoscută, respectată și urmată în exemplul ei de cetățenii țării, respective să impună restului lumii prin acțiuni coerente, profesioniste și argumentate în beneficiul poporului român.

Tot acum, la aceiași 20 de ani de la Revoluție, clasa politică românească este dominată de persoane care provin din fosta securitate, din fostul partid comunist sau din fosta nomenclatură politico-economică de dinainte de 1989.

Aproape toți seniorii politicii românești s-au format în perioada comunistă în decursul căreia erau, într-un fel sau altul, dependenți de structurile de control al politicii și al economiei din acea dată. Pentru a păstra acest control, ei și-au perpetuat relațiile și mentalitatea de atunci.

Majoritatea absolută a tinerilor politicieni români s-a format pe lângă acești seniori și ei sunt, practic, clone ale acestora. Cel mai rău este faptul că nici actuala criză politică majoră pe care o traversează lumea și, o dată cu ea, și România, nu a determinat aceste persoane să facă necesarul pas înapoi, pentru a da o șansă cetățenilor României de a alege. De altfel, principalii contracandidați ai actualului președinte nu sunt altceva decât epigoni ai acestuia, ce îi repetă stilul și chiar limbajul.

O asemenea clasă politică nu poate fi o soluție la actuala criză și nu ne poate reda demnitatea și libertatea. Ea trebuie înlocuită, fizic, cu o nouă clasă politică, alcătuită din oameni care s-au format și au performat după Revoluție.

Eu îmi asum riscul de a candida la demnitatea de Președinte al Republicii. Sunt conștient de faptul că sunt necesare două sute de mii de semnături de susținere, că un independent, lipsit de logistica și de personalul unui partid, nu are practic nici o șansă de a se asigura că procedura de vot este corectă și știu că mesajul meu ar putea fi pur și simplu trecut în categoria « fapt divers » și uitat acolo, dar cred că merită încercat. Căci, dvs. chiar nu v-ați săturat să alegeți întotdeauna între rău și mai puțin rău ? Chiar nu vă este lehamite să alegeți între comunistul bun și comunistul rău, între securiștii lor și masonii celorlalți ? Chiar nu vă deranjează că jocurile continuă să fie făcute în cercul închis al celor care, de 20 de ani, au făcut din politică o afacere și o sursă de bani, fițe, amante și sinecuri ?

Sa punem PUNCT.

Programul meu este o propunere de reformă coerentă. El este structurat pe 10 puncte și vizează acele probleme pe care le consider esențiale pentru România și la care un Președinte ales de peste 6 milioane de cetățeni români poate să dea răspuns și soluții fără să fie tentat să încalce Constituția.

Primul, și cel mai important principiu al acestui program, este refuzul ipocriziei. Comandamentul principal al politicii românești, mai ales acum, este:

Să nu minți ca să îi controlezi pe ceilalți.

Cel de-al doilea principiu al Programului Piperea este valorizarea meritului. Sunt mulți ca mine și ca dvs. care s-au săturat să fie lăsați la coadă de indivizi fără scrupule care s-au "valorizat" după ce au intrat în politică sau pentru că sunt rude cu politicieni importanți.

În fine, un al treilea principiu major al programului meu este cel al statului - paznic de noapte. Statul trebuie să ne asigure accesul la învățământ, la sistemul de sănătate și protecție socială, funcționarea justiției, ordinea publică și apărarea țării. În rest, statul trebuie să se abțină de la a interveni în economie și să nu pătrundă pe terenul drepturilor individuale.

Dacă este lăsat în pace, românul se descurcă singur.

Sunt convins că cei 40% la sută din Românii care vor veni la vot în toamnă vor veni să îi voteze cam în proporții egale pe cei trei reprezentanți ai partidelor mari din Parlament și, poate, pe naționaliști. De aici nu sper la nici un vot, mai ales că votul acestora este și orientat prin strategii de manipulare și de recompensare în bani a exercițiului votului. Este, deci, inutil să încerc să îi conving eu, căci n-am de gând nici să manipulez, nici să recompensez votul.

Sper însă că, prin campania pe internet (vizibilă celor care nu au nici o intenție să îngroașe numărul persoanelor care îi votează pe aceiași veșnici politicieni care au dus economia în colaps), să-i aduc pe acești români "tăcuți" la vot, oferind o alternativă la actuala clasă politică. Sunt convins că din cei 60% români ce refuză să voteze, foarte mulți sunt interesați de spațiul public și de o siguranță a afacerii sau locului lor de muncă, dar nu vin la vot pentru că nu au opțiune.

Cred cu tărie că eu sau altul care s-a format și a performat după 1990, fără a fi parte a sistemului politico-economic românesc, am putea fi această alternativă.

primul PUNCT

CRIZA

ECONOMICA

Principala sursă de conflict și de tulburare socială pentru următorii ani este criza economică pe care o traversează România.

Criza economică actuală este, de fapt, o criză politică. Așa cum clasa politică românească a fost incapabilă să perceapă în 2008 apropierea crizei de România, tot așa, ea este incapabilă să o gestioneze în anul 2009. Un Guvern care, deși beneficiază de 70% din voturile parlamentarilor și de andosamentul Președintelui României, precum și de masive împrumuturi de la bănci sau de la instituțiile financiare internaționale, nu reușește să găsească și să pună în lucru soluții anticriză ci, dimpotrivă, contribuie la agravarea recesiunii cu tot felul de măsuri infantile, nu poate decât să confirme că, și fără criza economică mondială, România politică și-ar fi creat propria criză.

Un președinte conflictual, care își hrănește popularitatea din crearea și întreținerea crizelor și a tulburării conștiinței sociale, nu este cu nimic mai potrivit decât Guvernul pe care îl girează să lupte contra actualei crize economice. Și unii, și alții, au venit la putere printr-o minciună frumos ambalată. Actualul Președinte, care ne ura în 2004 să trăim bine, în 2008 ne asigura că această criza nu va lovi România. A mințit de fiecare dată. În campania electorală din 2008, cele două partide aflate la guvernare negau și ele, la unison, că România va fi atinsă de criză. Aceste partide impuneau în Parlament o lege de majorare a salariilor cadrelor didactice despre care, în prezent, nici nu mai vor să audă. Ceea ce a rămas însă este votul masiv al acestor cetățeni seduși de promisiuni electorale mincinoase. Este de neînțeles, totuși, cum te poți justifica față de propria persoană sau față de votanții tăi când te afli la putere datorită unor minciuni frumos ambalate.

Actuala criză economică vine din lăcomie și din prostie. Mai precis, din lăcomia și din abuzurile creditorilor care au profitat și profită de starea de nevoie specifică noii specii de om – consumatorul – și, din lăcomia și din prostia clasei politice, care folosește criza economică drept pretext pentru cele mai smintite măsuri economice sau pentru justificarea noii mode a intervenționismului statului în economie și în viața individului, a cetățeanului-consumator, cu singurul scop de a controla poporul mai bine și mai autoritar.

Consecințele drastice și inechitabile ale abuzurilor creditorilor și politicienilor față de consumator sunt, din fericire, însoțite de un “efect de reflux”: așa cum, la reflux, odată cu retragerea apei, se poate vedea lămurit ce este pe fundul mării, tot așa criza economică actuală ne va arăta lămurit cine este corect și eficient și cine nu, cine a mințit și cine nu, cine va putea supraviețui realității și cine nu.

Chiar dacă cele mai importante democrații și economii din lume se ghidează după principiul “to big to let fail”, criza economică actuală ne-a arătat că mărimea nu înseamnă sfințenie și nici veșnicie și că nimic nu rezistă adevărului.

Omul modern, inclusiv concetățeanul nostru, a fost determinat să consume orice și oricât, indiferent de necesitățile sale normale și de sursele de finanțare a consumului, mărfuri reale sau doar virtuale, inclusiv produse financiare care, din necesitatea de a crea bani, s-au desprins de suportul lor material și s-au dematerializat. Ambalate sub forma unor produse financiare derivate, aceste non-mărfuri au dus la crearea unei cantități enorme de pseudo-bani, care nu mai aveau în spate valori, ci speranțe sau iluzii. Bani au ajuns să creeze bani. Consumul este «benefic» și pentru stat întrucât majoritatea covârșitoare a veniturilor bugetare provin din impozite indirecte, care taxează consumul. Așa că nu productivitatea, tehnologia sau inovația au fost stimulate, ci consumul. Pentru a stimula consumul, a fost stimulat

creditul. Au fost creditați și cei care fie nu aveau nevoie, fie nu aveau resurse de rambursare, dar aveau speranța unor venituri viitoare. Uneori s-au dat credite pe perioade care depășeau durata vieții unui om, obligând la rambursare și generațiile viitoare pentru prețul ce trebuia plătit pentru a consuma. Dar, când pariul pe consum s-a dovedit a fi pierzător, iluziile s-au spulberat, iar politicienii, creditorii și cetățenii-consumatori, ca și copiii veșnici din povestea lui Peter Pan, care se obișnuiseră să consume ceea ce credeau că au pe masă, au ajuns în prezent să se întrebe de ce nu mai este hrană pe masă.

Cea mai mare libertate în acordarea creditului duce la cea mai aspră procedură în execuția silită. Cetățeanul-consumator devine debitor și, în această calitate, el este dependent de creditorii iar, în ultimă instanță, de stat, care este controlat de politicieni.

Libertatea de a te împrumuta pentru a consuma este, de fapt, un dar otrăvit, căci duce la control și la dependență.

Sunt de acord că, așa cum spunea Cicero, statul nu se poate sprijini pe nimic altceva decât pe încredere, care nu poate dăinui dacă datornicii nu-și plătesc datoriile, dar dacă datoria pornește de la o iluzie sau dacă ea se fondează pe o cauză sau o lege ilegală, statul trebuie să își sprijine cetățenii în a-și recăpăta libertatea, oferindu-le acestora posibilități reale de a se elibera de la plata datoriilor costisitoare pe care le contractaseră în condiții deosebit de grele, atât pentru ei, cât și pentru stat. În caz contrar, conflictul mereu renăscând între creditorii și datornicii urmăriți în bunurile și persoanele lor poate duce la mari tulburări sociale și la apariția unei stări de pericol pentru democrație și pentru stat în sine, motiv pentru care statul, prin reprezentantul său cel mai înalt, Președintele Republicii, trebuie să restabilească echilibrul și să împiedice alcătuirea unei păături sociale pauperizate, prea numeroasă și prea deznădăjduită pentru a mai putea fi condusă.

Controlul prin îndatorare și prin măsuri statale populiste poate pune în pericol statul, iar slăbirea sau dispariția acestuia sunt lucruri pe care nu ni le putem dori, căci statul este acea putere care, oricâte alte puteri individuale sau colective ar coexista, sunt depășite ca anvergură și importanță de puterea statului și este, în definitiv, mandatarul societății menit să-i apere pe cei lipsiți de apărare sau resurse contra abuzurilor de orice fel.

Actuala criză, de altfel, pune în pericol și democrația căci deținătorii de resurse financiare – care, în majoritatea lor, nu sunt nici democrați, nici merituosi, nici virtuosi – vor putea cumpăra orice, inclusiv voturi și suflete.

Ce măsuri concrete propun pentru ieșirea din criză

1. Declanșarea imediată a procedurii de insolvență față de întreprinderile cu pierderi și cu datorii la bugetele publice pentru a fi salvate prin reorganizare judiciară sau pentru a fi închise în vederea stopării pierderilor;
2. Adoptarea de urgență a legii salvagădării pentru a permite întreprinderilor aflate în dificultate să se salveze prin înțelegeri cu creditorii și pentru a se păstra locurile de muncă generate de aceste întreprinderi;
3. Adoptarea de urgență a legii falimentului persoanelor fizice pentru a permite particularilor aflați în situație de supra-îndatorare să-și redreseze afacerile familiale și pentru a le permite acestora să-și păstreze locuințele;
4. Stimularea temporară a consumului pentru a permite bugetelor publice să se alimenteze cu impozite și taxe indirecte și pentru a reporni industria de construcții și industria producătoare de bunuri, prin reducerea TVA-ului și a impozitului pe venit la 15% pe următorii 5 ani;
5. Introducerea generalizată, față de toate IMM-urile, întreprinderile individuale, familiale sau profesionale, a mecanismului transparenței fiscale, adică a impunerii directe a veniturilor întreprinderii ca venituri ale titularilor ei sau ale asociațiilor, pentru a permite creșterea veniturilor bugetare prin creșterea gradului de conformare voluntară și prin stimularea temporară a consumului și pe termen lung a investițiilor.

Aceste măsuri sunt în competența Președintelui sau pot fi promovate de Președinte fără a exista tentația de a încălca Constituția.

al doilea PUNCT

JUSTITIA SI LEGEA

1. Din perspectiva bunului simț juridic, abundența de legi și ordonanțe de urgență nu reprezintă un progres, ci o involuție a democrației și nu denotă eficiența Parlamentului sau a Guvernului ci, dimpotrivă, eșecul acestor puteri ale statului de a gestiona sarcinile cu care cetățenii le-au mandatat. Legi multe nu înseamnă legi bune. O lege este bună și se poate perpetua dacă este simplă, ușor de interpretat și asimilat. Cetățeanul obișnuit respectă legile simple pentru că le poate înțelege și le poate crede.

De altfel, la nivelul colectivităților locale, regionale sau profesionale, mai prezente în viața de zi cu zi a individului nu sunt legile, ci canonul (legea proprie a comunității, regula sa de bază), uzanțele și cutumele locale, regionale sau profesionale.

Când statul face prea multe legi, schimbate prea des, în funcție de conjuncturi politice, sociale sau economice, renunțându-se la norma spontană (uz, obișnuință), se îndepărtează de la bunul simț juridic și economic și, apelând la oameni de legi (străini de realitățile imediate care trebuie încadrate în tiparele legii și străini de interesele și idealurile individului sau ale colectivității) care fac legea din ce în ce mai formală și formalistă și care folosesc tehnica juridică a interpretării legii, în locul explicării ei pe înțelesul omului de rând, fără a mai avea înțelegerea directă a nevoilor, legiuitorul ajunge să falsifice realitatea și să ascundă adevărul, făcând mai importante prejudecățile sociale și politice decât viața și bunul simț.

Legiuitorul nu este democrat dacă emite legi și coduri în mod continuu, ci dacă permite indivizilor și colectivităților să asimileze legea și să își creeze și să aplice propriile legi sau norme spontane, propriile legi tacite, pe care le aplică în relațiile dintre ei nu de frica unei constrângeri, ci pentru că așa este normal și etic să o facă.

2. Echitatea și dreptatea trebuie să redevină fundamentele sistemului judiciar.

Dreptul la un proces echitabil este prevăzut atât în Constituția noastră, cât și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În baza principiilor constituționale, lipsa echității poate duce chiar la desființarea unei hotărâri judecătorești.

Echitatea înseamnă bunul simț și rezonabilitatea în relațiile umane: aplicarea principiului echității poate asigura prevalența faptelor asupra juridicului (a fondului asupra formei) și o justiție realistă și reală.

Există un drept natural, o justiție (dreptate) eternă și imuabilă, situată deasupra regulilor de drept pozitiv și care trebuie să se impună oricând și oriunde – *fiat justitia, pereat mundi*. Dreptul natural este nu numai un ideal, ci este chiar rațiunea normei de drept, ideea esențială care dă sens dreptului și fără de care legea și dreptul ar fi absurde sau ilegitime, provocând mari tulburări sociale care ar putea ajunge până la schimbarea orânduirii într-un stat. Câtă vreme legea este logică și dreaptă, orânduirea care și-a fundat existența pe astfel de lege se conservă la infinit, iar indivizii și colectivitățile vor intra în conflict cu mult mai rar. Echitatea și dreptul natural sunt idei ce fundamentează democrația, reliefând aspirația spre bine (dreptul la fericire) a umanității în general și a individului, privit separat. Echitatea este spiritul realist și social al legii.

3. Justiția trebuie să se transforme dintr-o autoritate controlată și controlabilă într-o putere independentă și aptă să reziste tentațiilor, dar și amenințărilor venite din sfera politicului. Statul de drept realizează, prin esența sa, o limitare a puterii politice. Statul de drept semnifică subordonarea autorităților și a individului față de drept. În viziunea mea, justiția

trebuie să fie o modalitate de limitare a puterii. Deși se vorbește de existența a trei puteri în stat, în realitate ele sunt două: puterea politică (Parlamentul și Guvernul) și puterea judecătorească. Din păcate, astăzi justiția este întrebuințată pentru a susține excesul de putere politică.

Existența continuă a unei societăți libere și democratice depinde de recunoașterea conceptului de justiție bazată pe lege. Justiția, ca stare de fapt, este posibilă dacă legea este clădită pe respectul pentru individ și pe capacitatea acestora de a se auto-guverna și dacă demnitatea persoanei este respectată și protejată. În lipsa unor astfel de temelii ale legii, drepturile individuale devin subiect al puterii nelimitate, respectul pentru lege este anihilat, iar auto-guvernarea rațională este imposibilă.

În calitatea sa de membră a Uniunii Europene, România este parte a unui sistem complex de valori și principii valabile oriunde în spațiul comunitar. Una dintre aceste valori este sistemul judiciar de tip european care presupune mobilitatea intracomunitară a hotărârilor judecătorești pronunțate în țările membre. De asemenea, România este membră a grupului de state care a adoptat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, acceptând, începând cu 1994, obligativitatea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care are ca fundamente principiul liberului acces la justiție și al procesului echitabil, punând la baza sistemului de principii care animă acest grup de state dreptatea, echitatea și bunul simț juridic.

Pentru ca hotărârile emise de sistemul nostru judiciar să se integreze pe deplin acestor circuite și sisteme de valori, este necesar ca justiția românească să fie predictibilă și credibilă. O legislație în continuă schimbare, o jurisprudență neunitară și greoaie, o perioadă nerezonabilă de timp după care se pronunță soluția definitivă în cazul dedus judecării, toate împiedică împlinirea acestor deziderate. O justiție predictibilă și credibilă poate fi asigurată prin impunerea precedentului judiciar ca izvor de drept.

Sistemul justiției din România trebuie să se întemeieze pe **principiul precedentului judiciar**.

Principiul separației puterilor în stat impune, la prima vedere, ca instanțele judecătorești să aplice legea spețelor cu care sunt sesizate și să pronunțe soluții în baza legii, fără a crea norme de drept. Dar legiuitorul, în baza principiului separației puterilor în stat, are atribuția de *a face legea* (lex), în timp ce judecătorul are rolul de *a realiza dreptul* (jus). Legea nu este altceva decât ceea ce spune judecătorul că este. Judecătorul are *jurisdictio*, adică *puterea de a spune legea*. Spunând dreptul (*jurisdictio*), judecătorul creează dreptul, soluțiile unitare, repetabile și predictibile date de judecător căpătând valențele precedentului judiciar creator de drept. Dreptul pe care îl "spune" judecătorul nu se limitează la a fixa tiparul normei legale asupra faptului juridic, ci se extinde la explicarea și interpretarea legii, la completarea acesteia prin apelul la principiile dreptului, ajungând în final la soluția juridică adaptată speței concrete dedusă soluționării.

O jurisprudență constantă, precum și autoritatea hotărârilor instanței de la vârful sistemului judiciar (Înalta Curte de Casație și Justiție), se impun cu o autoritate egală cu aceea a legii. Această constantă poate contribui la unificarea practicii, condiție obligatorie pentru întărirea predictibilității actului de justiție, a celerității acestuia și, ca un corolar, la întărirea încrederii justițiabilului în justiție. Cu condiția ca aceste jurisprudențe constante să se bazeze pe o corectă și detaliată stocare a precedentelor judiciare și pe aplicarea legii, ele sunt necesare unei mai bune administrări a justiției.

Sistemul precedentului judiciar este atât constant, cât și ușor adaptabil la schimbările din mediul juridic și legislativ. O soluție de speță repetată și repetabilă, adică un precedent judiciar, poate să dureze atâta vreme cât premisele faptice ale acestui precedent se mențin. Dacă faptele suferă schimbări de esență, atunci și soluția jurisprudențială se schimbă.

Acest sistem al precedentului judiciar este în prezent acceptat ca fiind preferabil atât de instanțele comunității economice europene (mai ales Curtea de Justiție a Comunității Europene), cât și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, dacă decizia jurisprudențială este emisă de instanțele comunitare europene în interpretarea dreptului comunitar european, această decizie este obligatorie chiar și în cazul în care ar contrazice o lege internă a statului sub jurisdicția căruia s-ar fi născut sau desfășurat conflictul judiciar. La fel, deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) fac parte din dreptul intern, ele fiind obligatorii ca și textele Convenției, în cazul în care legile interne ale României sau chiar Constituția României ar fi contrare Convenției sau deciziilor CEDO, acestea din urmă ar avea prioritate la aplicare.

Instanța de la vârful sistemului judiciar al României, ICCJ, cu rolul de integrator și de unificator al practicii judiciare, trebuie să asigure predictibilitatea actului de justiție, printr-un sistem de hotărâri de speță care să nu se contrazică între ele și să nu pună în discuție credibilitatea actului de justiție; lipsa de predictibilitate și de credibilitate duce la o încălcare indirectă, dar nu mai puțin periculoasă, a principiului convențional și constituțional al liberului acces la justiție, precum și a dreptului la un proces echitabil; în această optică, o soluție de speță nu poate fi contrazisă de o altă soluție de speță, dacă spețele sunt identice sau similare.

Pentru ca avantajele precedentului judiciar să nu se transforme în opusul lor, sunt necesare schimbări esențiale de statut profesional și personal în ceea ce-l privește pe magistrat, în special în selecția judecătorilor și în pregătirea lor profesională. În prezent, un absolvent de drept poate deveni magistrat dacă urmează cursurile de 2 ani ale Institutului Național al Magistraturii. Acești magistrați pleacă la drum cu handicapul lipsei de experiență personală și de viață, care îi va împiedica să înfăptuiască un act de justiție corect și înțelept. Fără a considera că valoarea profesională, în sine, trebuie să aștepte un număr de ani pentru a se consolida, totuși, o persoană cu vârsta de 24 de ani nu poate percepe în întreaga sa complexitate, de exemplu, un caz de divorț cu partaj și cu încredințare de minori câtă vreme nu are experiența unei căsătorii. Magistrații ar trebui selectați dintre juriștii cu un minim de experiență practică, așa cum se întâmplă, de altfel, în majoritatea țărilor UE. Magistrații ar trebui să dețină experiența realizării dreptului din postura de avocat. În acest fel, sistemul precedentului judiciar, pretins atât de imperativul liberei circulații a hotărârilor judecătorești în spațiu comunitar, cât și de imperativul dreptului la un proces echitabil și predictibil, poate fi adoptat fără riscul unor masive erori judiciare.

4. Având de aplicat atât de multe și diverse acte normative, justiția se îndepărtează din ce în ce mai mult de cetățean, care a ajuns să perceapă legea și justiția ca pe niște concepte pur formale, fără sens și foarte îndepărtate de ideea de justiție și de dreptate. De aceea, în ultima perioadă, tot mai mulți cetățeni români și-au căutat dreptatea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dând astfel, pe bună dreptate, un vot de blam sistemului nostru judiciar. CEDO a sancționat Statul român în repetate rânduri tocmai pentru lipsa de echitate și de predictibilitate a sistemului nostru judiciar și legislativ și a indicat Statului român în repetate rânduri să își modifice legislația în vederea respectării acestor principii. Statul român nu numai că nu a respectat aceste indicații, riscând suspendarea din Consiliul Europei și, în

extremis, excluderea din acest consiliu, dar a continuat să emită același gen de legi neconforme cu dreptatea și bunul simț juridic. Spre exemplu, în domeniul proprietății și al restituirii bunurilor naționalizate de statul comunist, Statul român a modificat de 4 ori în 15 ani legislația. De fiecare dată, numărul cazurilor înregistrate la CEDO contra Statului român a crescut exponențial.

Legislația proprietății trebuie să fie și să rămână echitabilă și intangibilă, întrucât dreptul de proprietate este temelia drepturilor civile. Judecătorii trebuie să aplice prezumția constituțională de proprietate, iar dacă nu o fac și cauzează procese contra României la CEDO, să fie făcuți responsabili, patrimonial și penal.

Datorită numărului mare de cauze aflate pe rolul instanțelor judecătorești, sunt necesare reorientarea corpusului legii către dreptul non-conflictual și implementarea tehnicilor alternative de soluționare a conflictelor (medierea, arbitrajul, administrarea probelor prin avocați etc.). Or, acestea nu sunt posibile doar prin măsuri la adresa procurorilor și judecătorilor, ci, mai ales prin ranforsarea rolului avocatului și a mediatorului. Rolul avocatului în acest demers se poate întări prin crearea unei profesii legale unice și exclusiv autorizată să practice legea, parte a sistemului judiciar.

Pentru revenirea la principiul preeminenței faptelor și la echitate, precum și pentru respectarea principiului rezonabilității termenului de judecată, procesele trebuie să poată fi evitate, prin apelarea la tehnicile alternative de soluționare a disputelor. Însăși președintele României, în calitatea sa de mediator între puterile publice și între stat și societatea civilă, ar trebui să fie un model de implementare a acestei tendințe, putând favoriza calmarea tensiunilor sociale prin re-insertia socială a preceptelor morale și a bunului simț juridic, cu consecințe benefice asupra conflictelor individuale de natură juridică.

5. În litigiile penale, pentru a se asigura re-insertia socială a eticii și a principiului preeminenței faptelor, ar trebui reintroduse curțile cu juri, în special în cazurile de mare amploare și cu mare impact social, inclusiv a cazurilor de mare corupție. Instrucția penală ar trebui să dureze maxim 6 luni, la fel și procesul; astfel, costurile procesului devin greu suportabile și, aspect mult mai important, apar dubii relative la vinovăție, pentru care cel în cauză ar putea fi achitat.

6. Constituția României nu consacră o reală separare și independență a Justiției față de celelalte puteri în stat. Titlul din Constituție referitor la justiție este intitulat în continuare "Autoritatea Judecătorească" în loc de "Puterea Judecătorească". Constituția ar trebui să clarifice și să impună o reală separație a justiției de celelalte puteri în stat.

Justiția trebuie scoasă din starea de neputință în care se află. Slăbiciunea justiției este expresia slăbiciunii clasei politice conducătoare. Reforma în Justiție este în primul rând o reformă politică. Ea este legată de modul în care clasa politică înțelege să respecte cerințele statului de drept, să convingă asupra unor principii de drept care trebuie respectate și să accepte controlul și independența actului de justiție. Respectul față de lege trebuie să fie un atribut obligatoriu al conduitei politice. Astfel autoritatea judecătorească, așa cum este denumită prin Constituția României, va deveni o adevărată putere judecătorească.

Atribuțiile președintelui, corect exercitate, pot contribui la redarea demnității Justiției ca putere reală în stat, scoasă de sub ingerințele de natură politică. Raporturile Președintelui cu

Consiliul Superior al Magistraturii, criteriile de competență și probitate pe care le poate folosi pentru numirea judecătorilor și procurorilor, vor putea susține reforma în justiție.

Un Președinte al României va putea impune opiniei publice necesitatea schimbării sistemului de numire a judecătorilor, a competențelor și funcționării Parchetului, precum și a procedurii de judecată în litigiile penale relative la corupție și la infracțiunile grave. În locul INM-ului și al concursului, ar putea fi impus sistemul numirii judecătorilor dintre avocații pledanți cu înaltă ținută profesională și morală. Procurorii ar trebui să fie avocați ai statului, Ministrul Justiției fiind, în același timp, și Procuror General. Niciun organism special de luptă contra corupției nu ar trebui să existe, ci sistemul Parchetului, în întregul său, să rezolve și anchetele penale pentru corupție.

CSM-ul trebuie reformat în întregime. Din acest organism nu ar trebui să facă parte decât judecători și reprezentanți ai societății civile, cu excluderea procurorilor, a ministrului justiției și a președintelui ICCJ. Mandatul fiecărui membru ar trebui redus la 2 ani și ar trebui să fie un mandat unic. Dacă CSM sau ICCJ ar avea și competență de ordonator principal de credite pentru finanțarea întregului act de justiție, urmând a asigura resursele financiare, de logistică și de personal necesare pentru justiție, atunci am putea vorbi de un început de separare a puterii judecătorești de celelalte puteri în stat.

Curtea Constituțională ar trebui să fie desființată, asupra constituționalității legilor urmând a se pronunța fie instanțele de drept comun, fie ICCJ.

Acestea sunt măsuri care vizează modificarea Constituției, ceea ce necesită un referendum. Dacă voi fi președinte, voi propune cetățenilor o astfel de modificare a Constituției, în caz de răspuns negativ urmând a-mi da demisia din funcție.

7. Executivul, prin Ministerul Public, se interferează nepermis de mult în puterea judecătorească, mai ales la nivelul CSM: executivul are ca membri 5 reprezentanți ai procurorilor, dar îi are ca membri și pe Procurorul general și pe Ministrul Justiției. Deși fac parte din executiv, prin subordonarea lor direct față de Ministrul Justiției și, deși Constituția nu îi califică drept magistrați, procurorii sunt considerați în continuare magistrați, mai ales de opinia publică.

Statutul legal al procurorilor în România este anacronic, Statul român fiind deseori sancționat de către CEDO pentru modul în care a conceput această instituție, aflată la confluența puterii judecătorești cu puterea executivă. Într-adevăr, procurorul român nu este un magistrat independent întrucât el este subordonat ierarhic Procurorului General și, conform Constituției, își desfășoară activitatea sub controlul Ministrului Justiției. Funcțiile superioare din sistemul Ministerului Public sunt ocupate în urma unor proceduri excesiv de politizate, putând ridica suspiciuni relative la independența persoanelor numite în aceste funcții. Procurorul român nu este nici magistrat imparțial, întrucât el este parte în procesul penal, fiind adversarul inculpatului. Cu toate acestea, procurorul român se consideră egalul judecătorului, și nu egalul avocatului.

În perioada comunistă, procurorul român avea o putere exorbitantă ca organ de acuzare și de represiune, fiind folosit adeseori de puterea politică pentru eliminarea opozanților săi. Autoritatea procurorului era atât de înaltă, încât depășea însăși autoritatea judecătorilor. În subconștientul colectiv, procurorul este încă un fel de "tătic" al justiției penale, fiind plasat deasupra oricărei alte autorități.

Sub presiunea normelor constituționale și a reglementărilor internaționale acceptate de România, majoritatea actelor procurorului, în special cele prin care se iau măsuri referitoare la libertatea persoanelor aflate în cercetări penale, au fost aduse sub controlul tribunalelor. S-a păstrat însă mentalitatea și practica de sorginte sovietică după care persoana suspectă *trebuie* arestată și mai apoi trebuie căutate probe și indicii ca acea persoană este vinovată de a fi săvârșit infracțiuni, procurorul fiind dotat cu atribuții exorbitante pentru a pune în practică o astfel de mentalitate.

Opinia publică a ajuns să se întrebe *de ce este eliberat* un suspect, în loc să se întrebe *de ce este arestat* acest suspect. Este o mentalitate care a permis arestări și eliberări multiple ale unor suspecti, cu show-ul mediatic aferent, pus în scenă pentru convingerea judecătorilor și a opiniei publice de vinovăția suspectilor, nu prin probe, ci prin spectacol. Va mai putea fi achitat un om care a stat în arest preventiv doi ani, deși Constituția și Convenția Europeană a Drepturilor Omului îl consideră nevinovat până în momentul în care un tribunal independent îl condamnă definitiv? Va mai putea fi condamnat un inculpat care a fost arestat și apoi eliberat? Iar dacă, totuși, omul în cauză va fi achitat, cine va plăti daunele? Procurorul, judecătorul sau contribuabilul român?

Pentru a da procurorului independența profesională pe care, în prezent nu o are, pentru a pune de acord poziția sa procesuală cu imperativele procesului penal și pentru a asigura aplicarea principiului egalității armelor în proces, procurorul român trebuie re poziționat în sistemul judiciar român drept avocat al acuzării (avocat al statului sau avocat al interesului general în procesele civile). Lupta împotriva corupției, inclusiv a corupției avocaților și a magistraților, poate deveni eficientă în momentul în care magistratul este sub autoritatea disciplinară a unui corp profesional independent, așa cum este corpul profesional al avocaților.

8. Arestarea preventivă este o excepție de restrânsă aplicare de la principiul judecării în stare de libertate a inculpatului. Ea trebuie dispusă sau prelungită de un magistrat independent și imparțial, în condițiile dovedirii pericolului social al inculpatului. Arestarea nu poate fi folosită ca o măsură de asigurare prin constrângere a probelor contra inculpatului, întrucât principiul constituțional al prezumției de nevinovăție ar fi răsturnat.

Este de principiu și în concordanță cu statuările Curții Europene a Drepturilor Omului că arestarea preventivă să se dispună de judecător. La fel, fiecare persoană are dreptul la un proces echitabil și soluționat într-un termen rezonabil. Cu toate acestea, termenele procedurale, care ar trebui să garanteze atât celeritatea soluționării cât și respectarea drepturilor procesuale, sunt prevăzute doar formal întrucât, neexistând sancțiuni pentru nerespectarea lor, ele nu pot fi eficiente, ci pot chiar conduce în unele situații la pierderea unor drepturi procesuale.

Cercetările penale și judecățile întinse pe ani de zile, eventual cu inculpatul în stare de arest, în condițiile în care, până la condamnarea definitivă și irevocabilă a inculpatului, acesta este prezumat nevinovat, reprezintă în sine încălcări ale drepturilor omului. De aceea, lupta contra corupției în asemenea condiții poate fi aruncată în derizoriu, dacă după acești ani de zile inculpații, diabolizați la momentul arestării lor, vor obține achitarea sau încetarea procesului penal pentru varii motive (inclusiv prescripție).

Pentru eliminarea unor asemenea inconveniențe, magistrații implicați trebuie să stăpânească aceste proceduri, să cunoască și să aplice reglementările referitoare la drepturi, pe scurt, să dețină experiența realizării dreptului din postura de avocat. Competența profesională ridicată a judecătorilor nu poate fi atinsă fără o susținută experiență în practicarea legii din poziția de avocat. Ca arbitru al intereselor aflate în conflict, judecătorul, la începuturile carierei sale de jurist, trebuie să fi putut privi litigiul din perspectiva unui avocat. De aceea, judecătorii trebuie selectați exclusiv dintre avocații cu experiență în avocatura pledantă. Experiența practică, responsabilitatea civilă pentru culpa profesională gravă, solemnitatea actului de justiție, toate acestea pot duce la o percepție mai bună a publicului față de justiție, la creșterea gradului de încredere în justiție.

9. Instituțiile românești cu atribuții în realizarea reformei justiției și a actului de justiție, precum și unii judecători și procurori, au o atitudine ostilă sau disprețuitoare la adresa avocaților, văzuți fie ca simpli auxiliari ai justiției, fie ca frâne ale funcționării "normale" a justiției. Tentațiile autoritariste ale administrației României au dus la absolutizarea meritelor organelor de represiune penală (poliție judiciară, parchet și, mai nou, servicii de informații) în dauna magistraților de scaun și a avocaților.

Orice reformă a justiției care ignoră profesia de avocat este o eroare fundamentală. O măsura esențială a reformei justiției este unificarea profesiei legale într-un corp profesional unic și independent și sub o autoritate profesională unică.

Ca parte a sistemului judiciar, avocații, sunt gardieni ai legii și ai justiției, fiind esențiali pentru conservarea societății democratice. Ca parte componentă și reprezentanți ai societății civile, avocații sunt o *contra-pondere* necesară sistemului organelor statale și principalul instrument al realizării drepturilor persoanelor, adică al transformării legii în fapt, și, mai presus de toate, un instrument predilect al apărării drepturilor omului. Avocatul pretinde și valorifică, în numele clientului, drepturile acestuia. Scopul profesiei de avocat este de a pune la dispoziția publicului servicii profesionale educate de reprezentare și asistență juridică. Profesia de avocat, ca infrastructură și concept, este menită a sprijini publicul în ansamblu și fiecare individ în parte să-și cunoască și să-și realizeze drepturile de persoana și de cetățean.

Fără a fi, de principiu, obligată să apeleze la un avocat pentru a-și realiza drepturile, putând face acest lucru în mod direct, cetățeanul trebuie să cunoască dezavantajele încercării de realizare directă a drepturilor sale. Un public educat și avizat asupra conceptelor legii și justiției poate conștientiza faptul că nu este indicat să acționeze pentru realizarea și protejarea drepturilor pe cont propriu, fără reprezentarea unui avocat, întrucât riscă să eșueze în acest demers. Dintotdeauna, totalitatea dreptului a dus la cea mai mare injustiție (*sumum jus, suma injusta*).

Procurorii trebuie să se obișnuiască cu procedurile, cu drepturile și cu avocații, pentru că altfel va apărea sentimentul statului ostil, care nu face justiție și dreptate, ci fabrică vinovați.

10. Constituția limitează restricțiile drepturilor omului la cazurile necesare într-o societate democratică și, în orice caz, interzice acele restricții care anihilează însăși dreptul în cauză.

Instrucția penală în România păstrează instituția "flagrantului" organizat, ca tactică criminalistică principală pentru lupta contra corupției, deși un "flagrant" organizat este nu

numai o probă ilegală, dar chiar un oximoron. Interceptările convorbirilor sau ale corespondenței, neautorizate, sunt ilegale și, ca atare, nu pot fi folosite ca probă. Cu toate acestea, nenumărate anchete penale pornesc de la înregistrări pe care le fac persoanele denunțătoare sau de la înregistrările și interceptările ilegale ale serviciilor secrete, obișnuite sau clandestine. Un astfel de dosar penal este lovit în mod fundamental de nulitate, pentru că "proba" respectiva este ilegală. Totuși, DNA obișnuiește și în prezent să utilizeze aceste probe ca "mijloace extrajudiciare" de probă.

Nici o persoană nu ar trebui arestată dacă procedurile și dreptul la apărare nu sunt respectate. Erorile în procedura de arestare și, în genere, erorile judiciare, ar trebui prompt și dur sancționate, inclusiv prin angajarea răspunderii patrimoniale a procurorului sau magistratului în culpă.

Imperativul luptei contra corupției și contra terorismului nu justifică limitarea drepturilor fundamentale. Prelungirea stării de reținere, implicarea serviciilor secrete în cercetarea penală, interceptarea și stocarea comunicațiilor particularilor, toate acestea demonstrează că Statul român s-a înscris pe un drum greșit, care ar putea conduce către finalul democrației în România.

Democrația luptă contra încălcării legii cu arma exercițiului dreptului, și nu cu arma terorii și a restricțiilor.

Cu toate inconvenientele ei, democrația este înfinit preferabilă unei societăți lipsită de drepturi și libertăți.

al treilea PUNCT

PROPRIETATEA

1. Proprietatea este un drept exclusiv și peren ce se constituie în temelia drepturilor individuale. Realizarea drepturilor individuale este cauza și efectul democrației. De aceea, a garanta dreptul de proprietate înseamnă a garanta perenitatea sistemului democrației în România.

Unul dintre principiile fundamentale ale Constituției este cel al garantării proprietății private. Printre altele, acest principiu interzice orice expropriere fără o justă și prealabilă despăgubire. Mai mult, cel ce urmează a fi expropriat trebuie să fie de acord cu exproprierea.

2. Poate cea mai complicată problemă a societății românești postcomuniste, care a divizat societatea și a provocat interminabile dispute politice, sociale și juridice, este cea a imobilelor naționalizate. Chestiunea a fost și este o sursă nepuizabilă de ipocrizii și gafe politico-juridice.

Foștii proprietari de imobile naționalizate au fost expropriați samavolnic de statul comunist. Casele acestora, în marea lor majoritate, fie s-au vândut foștilor chiriași, în baza Legii nr. 112/1995, fie au fost oprite de la restituirea în natură pentru că au avut chiriași repartizați în acel loc de stat. Majoritatea imobilelor cu destinație industrială sau comercială naționalizate au fost incluse în programele de privatizare și, deci, au fost excluse, practic, de la restituire. În plus, practica judiciară de după anul 1995, în contradicție cu jurisprudența unitară a Curții Europene a Drepturilor Omului, a impus regula că, dacă au fost dobândite cu bună-credință, aceste două categorii de imobile nu mai pot fi restituite în natură. Așadar, în marea majoritate a cazurilor, aceste imobile nu s-au restituit în natură.

În cazul foștilor proprietari de imobile naționalizate, garantarea proprietății se traduce prin două alternative: restituirea în natură și, în mod excepțional, despăgubirile. De fiecare dată când, fizic, este posibilă restituirea în natură, imobilele naționalizate trebuie restituite.

3. În 1994, Ion Iliescu, pe atunci președinte al republicii, personaj pentru care proprietatea privată a fost și va rămâne în veci un moft, declanșa marea schismă socială a imobilelor naționalizate, printr-un virulent discurs anti-proprietate. Dacă, până la acel moment, judecătorii rezolvau simplu problema, pe baza principiilor vechi ale acțiunii în revendicare (proprietarul neposesor sau moștenitorul acestuia își cerea în justiție înapoi imobilul de la posesorul neproprietar, judecătorul comparând titlurile părților litigante și dând câștig de cauză aceluia care demonstra că are titlu de proprietate), ulterior aceiași judecători au început să vadă în foștii proprietari, pe care statul comunist român îi tâlhărise, furându-le proprietatea, o castă rapace de speculanți pe seama chiriașilor, așa cum le sugerase Ion Iliescu și au refuzat să le mai admită acțiunile în revendicare. În plus, cei care apucaseră să-și vadă recunoscut în justiție dreptul inalienabil și imprescriptibil de proprietate, s-au văzut puși în situația de a face față unor recursuri în anulare declanșate de Parchetul General. Din acel moment, lupta proprietarilor cu statul a redevenit inegală. Totul a culminat cu celebra decizie nr. 1/1995 a plenului fostei Curți Supreme de Justiție, care a statuat că imobilele naționalizate nu mai pot fi restituite în justiție, pentru înțelepții națiunii de la acea dată problema restituirii ținând de competența exclusivă a legiuitorului.

Și legiuitorul cripto-comunist din 1995 a decis, într-adevăr, în această problemă, prin Legea nr. 112/1995: foștii proprietari nu mai au dreptul la restituirea în natură decât în situația cu totul excepțională în care, printr-o minune, în 1995, încă mai locuiau, cu titlu de chiriaș la stat, în fosta lor casă. Casele naționalizate urmau a fi vândute chiriașilor, foștii proprietari trebuind să se mulțumească cu eventuale despăgubiri, pe care statul urma să le acorde printr-o

lege specială. Această lege specială nu a fost dată nici de guvernul Văcăroiu, nici de guvernele CDR, nici de guvernul Năstase, unele din dispreț față de proprietate, celălalte din neputință. Dar litigiile aferente acestei grave probleme au continuat. Ba mai mult, în perioada 2001-2004, România a fost condamnată de câteva ori la CEDO, pentru încălcarea dreptului la un proces echitabil în litigiile respective. Rezultatul acestei evoluții a fost și a rămas o gravă insecuritate a circuitului juridic civil, însoțită de o mare tensiune socială.

Legea nr. 10/2001, la rândul său, lasă nerezolvată problema caselor care au fost cumpărate de chiriași cu încălcarea legii. În plus, despăgubirile sunt reglementate doar sub aspectul emiterii titlurilor de despăgubire, plata și cuantumul acestora fiind lăsate, din nou, pe seama unei viitoare legi „speciale”.

În continuare, și în prezent sunt pe rol mii de cazuri relative la proprietate, aceasta în condițiile în care, în 2003, Constituția a fost modificată, printre noile principii statuate de aceasta figurând, în sfârșit, și cel al „garantării” proprietății.

4. În anul 2005, Legea nr. 10/2001 a fost substanțial modificată prin Legea nr. 247/2005. Sub masca generalității principiului *restitutio în integrum*, modificarea Legii nr. 10/2001 a întărit „soluțiile” Legii nr. 112/1995. În ce privește despăgubirile, noua formă a legii a dispus că foștii proprietari de imobile naționalizate cărora nu li se vor fi restituit în natură aceste imobile, vor fi obligați să accepte despăgubiri prin mecanismul Fondului Proprietatea. De aici a rezultat o serie neîntreruptă de condamnări ale României la CEDO, în cel puțin 10 astfel de cazuri CEDO constatând că mecanismul Fondului Proprietatea, prin care statul oferă foștilor proprietari în loc de despăgubiri efective acțiuni la o societate comercială nefuncțională, este departe de ideea de reparație efectivă la care se referă atât Convenția, cât și Constituția României.

Mai mult, anul acesta a fost adusă încă o modificare semnificativă în materie de proprietate, respectiv, Legea nr. 1/2009, lege ultrafavorabilă foștilor chiriași cumpărători de la stat ai caselor naționalizate și care poate aduce României un nou val de condamnări la CEDO. Dincolo de confuziile introduse de noua lege și de abdicările de la principiile constituționale ale neretroactivității și securității raporturilor juridice, cel mai grav este că Legea nr. 1/2009 repune în discuție problema proprietății, ca drept pe care statul îl acordă sau îl protejează în funcție de conjuncturile sociale și politice, în timp ce proprietatea este un drept individualist, exclusivist și peren, ce trebuie să fie recunoscut și garantat indiferent de conjuncturi.

Or, Statul român a fost condamnat la CEDO tocmai pentru că a reacționat în acest domeniu în funcție de conjuncturi și nu pentru că nu a recunoscut și nu a garantat (formal) dreptul de proprietate. O analiză atentă a cazurilor de condamnare relevă faptul că, într-adevăr, Statul român a fost condamnat nu pentru naționalizările din anii `50, ci pentru naționalizările din anii 1995-2001, când prin recursurile în anulare ale Procurorului General sau prin denegările de justiție ale instanțelor competente s-au luat înapoi bunurile restituite în justiție (cazul Brumărescu vs. România).

Alăturat sancțiunilor pecuniare impuse Statului român, CEDO a început recent să impună și soluția restituirii în natură. În plus, CEDO a ordonat Statului român de mai multe ori modificarea legislației în asemenea manieră încât să garanteze restituirea în natură, ordin pe care Statul român l-a ignorat. Atitudinea Statului român însă nu va putea dura la nesfârșit, întrucât CEDO poate determina suspendarea sau chiar excluderea României din sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului, ceea ce ar însemna o adevărată catastrofă pentru

democrație în România. Este, deci, evident, că inflația de legi în domeniul proprietății trebuie să înceteze.

5. Pentru despăgubirile datorate foștilor proprietari de imobile naționalizate care nu se restituie în natură, legiuitorul român a imaginat Fondul „Proprietatea”, o societate comercială pe acțiuni, la care titularii dreptului la despăgubire devin acționari, prin conversia „titlurilor de despăgubire” în acțiuni emise de Fond. Titularii dreptului la despăgubiri sunt obligați, deci, să devină acționari la Fond. Pe de altă parte, în loc de despăgubiri efective, foștilor proprietari de imobile naționalizate li se oferă un risc, căci o societate comercială poate fi sau nu funcțională și poate avea sau nu profit, mai ales că, în cazul acestui Fond Proprietatea, activele ce constituie capitalul sau socialul sunt dintre cele mai diverse, inclusiv creanțe ale Statului român contra unor state ca Irak sau Congo.

Este evident că mecanismul despăgubirii în Fondul Proprietatea este contrar principiului garantării proprietății și principiului libertății de asociere. Oferindu-le foștilor proprietari, în loc de despăgubiri propriu-zise, acțiuni la un fond de investiții, adică riscul de a câștiga sau pierde, statul aruncă în neant drepturile acestor oameni. Obligându-i pe foștii proprietari să devină acționari la o societate de acțiuni, statul încalcă dreptul acestora la libera asociere (e ca și când ai trece strada pe cineva fără ca acesta să o vrea). Din cauze imputabile sau neimputabile administratorilor societății, aceasta poate intra în faliment, acționarii pierzând, în favoarea creditorilor societății, orice drept de a-și recupera investiția. Riscul unei investiții în acțiuni cotate, așa cum sunt viitoarele acțiuni ale Fondului Proprietatea, este și mai pregnant, având în vedere flotabilitatea și volatilitatea acestor instrumente financiare.

Așadar, foștii proprietari, care au pierdut deja de două ori imobilul în cauză (prima dată, la naționalizare, sub guvernarea sovietică, a doua oară, și de data asta definitiv, la intrarea în vigoare a Legii nr. 247/2005 care instituie Fondul Proprietatea) pot pierde, total sau parțial, și despăgubirile ce li s-ar fi cuvenit pentru naționalizare.

Chestiunea despăgubirilor foștilor proprietari de imobile naționalizate nu este insolubilă. Există încă soluția emiterii în favoarea acestora de obligațiuni de stat, scadente în 10 ani și cotate la bursă. Această soluție ar permite Statului român să rezolve echitabil și cu un efort bugetar nesemnificativ problema imobilelor naționalizate. Mulți dintre foștii proprietari ar putea avea motive serioase să accepte acest gen de despăgubiri, renunțând chiar și la restituirea în natură, întrucât statul este prezumat solvabil, iar obligațiunile respective ar putea fi tranzacționate la bursă (care, de altfel, are în prezent nevoie pentru a se revitaliza de un astfel de produs nou și valoros), volumul crescut al tranzacțiilor bursiere și al investițiilor aferente permițând o rapidă creștere a încasărilor din impozite și taxe.

Cotarea la bursă a obligațiunilor de stat emise în favoarea titularilor dreptului la despăgubire reprezintă o soluție definitivă pentru : (i) chiriașii, care locuiesc în imobilele naționalizate, și foștii chiriași, care au cumpărat în baza Legii nr. 112/1995 locuințele pe care le ocupau cu chirie ; ambele categorii de persoane scapă de stresul unui actual sau potențial proces cu fostul proprietar și de riscul de a fi evacuat ; (ii) foștii proprietari, care ar primi despăgubiri palpabile pentru faptul suferit în trecut ; dreptul de proprietate ar putea fi considerat ca recunoscut și, în sfârșit, furtul pedepsit ; desigur că, foștii proprietari sau moștenitorii lor vor putea refuza despăgubirile în favoarea restituirii în natură ; (iii) justiție, care ar fi degrevată de un mare număr de litigii ; (iv) piața de capital, care ar dobândi un produs nou, capabil să impulsioneze piața și să capteze investiții masive în astfel de titluri transformabile în acțiuni.

6. Fondul Proprietatea este rezultatul unei grave erori de concepție. O serie de greșeli care își au sorgintea în Legea nr. 247/2005 și nenumăratele încercări de listare a sa la bursă pot eșua într-un nou experiment nereușit al pieței românești de capital. Amintirea FNI este încă vie, un nou eșec pe piața de capital putând neutraliza și bruma de încredere a investitorilor în această piață în România. Un fond de investiții estimat la valoarea de 4 mld. Euro (aceasta este, conform legii, nu valoarea estimată a activelor, ci valoare estimată a despăgubirilor) poate influența masiv piața bursieră. Eșecul său ar fi echivalent cu eșecul sistemului bursei în România.

Deși inițial, drepturile stabilite prin titlurile de despăgubire nu se puteau transmite decât prin succesiune, această interdicție nu a oprit crearea unei piețe alternative a acestor titluri. După ce aceste titluri au devenit cesibile, această piață a cunoscut o adevărată înflorire. Toți cei implicați câștigă din aceste tranzacții. Evident, cu excepția foștilor proprietari, care vor continua cu certitudine să își ceară drepturile în justiție din moment ce, teoretic, ei au dreptul la o despăgubire justă pentru faptul că au fost expropriați, iar „prețul” obținut pe această piață alternativă pentru titlul de despăgubire este, în cele mai bune cazuri, de 25% din valoarea nominală.

În condițiile în care în prezent peste 35% din acționarii fondului sunt particulari (fie foști proprietari de imobile naționalizate, fie cumpărători de titluri de despăgubire de la foștii proprietari), legea reduce drepturile de vot aferente acțiunilor deținute la Fond, pentru acei acționari care dețin între 1% și 5% din acțiuni și interzice dreptul de vot pentru cei care dețin peste 5% din acțiuni. În mod complet inechitabil, limitările sau interdicția nu se aplică, însă, Statului român, câtă vreme acesta va deține minim 33% din acțiuni. Așadar, Statul român își creează “legal” un mecanism de control absolut al Fondului, acționarii, minoritari sau semnificativi, neavând practic nicio importanță în procesul decizional. Nu mai există protecție a acționarului minoritar, nici egalitate a drepturilor conferite de acțiuni, nici libera asociere și, practic, nici societate. Este evident că Fondul Proprietatea nu este altceva decât un nou AVAS, făcut să paraziteze sau să scurtcircuiteze mediul de afaceri din România.

Pe de altă parte, din 2007, Fondul Proprietatea nu mai este o societate comercială în care acționarul inițial, Statul român, ar fi trebuit să fie înlocuit treptat, dar integral, de titularii dreptului la despăgubire, ci Statul român are și acum libertatea să vândă acțiunile pe care le deține la Fondul Proprietatea. Din sumele respective se vor putea preleva cote importante pentru destinații cu caracter social (pensii, salarii bugetare, alte cheltuieli etc.).

al patrulea PUNCT
FAMILIA

Familia trebuie să redevină valoarea primordială a României. Pe baza acesteia, toată ierarhia de valori în care credem se poate reconstrui și se poate re poziționa în ordinea firească.

Famiiliile dezbinat de plecările românilor la muncă în străinătate, cu unul sau ambii părinți lucrând în străinătate și cu copiii lăsați acasă în grija bunicilor sau a rudelor, dar dezorientați și afectați emoțional de lipsa părinților, sunt o realitate dură a societății noastre care demonstrează că Statul român nu și-a făcut datoria înscrisă în Constituție de a fi un stat social și de a ocroti familia, dar și că Statul român nu mai poate sta pasiv. Viața, sănătatea psihică și educația acestei părți importante a noii generații nu mai pot fi un sacrificiu al societății noastre pentru banii aduși în țară de românii care muncesc în străinătate.

Copilul trebuie să fie crescut și educat în familie, de părinți, fie ei naturali sau adoptivi. Statul român trebuie să îi sprijine pe românii care lucrează în străinătate pentru reîntregirea familiei, în special creându-le locuri de muncă în țară, în agricultură, turism, protecția mediului, construcții și infrastructură, dar și insistând în cadrul Uniunii Europene și pe cale diplomatică pentru reîntregirea familiei acestora în țara adoptivă. Președintele României trebuie să încurajeze pe toate căile reîntregirea familiilor dezbinat de plecările la muncă în străinătate.

Copii abandonati și cei instituționalizați trebuie sprijiniți pentru a se integra într-o familie. Adopția trebuie facilitată, chiar și în favoarea unei familii monoparentale sau a unei familii de fapt, procedurile judiciare de abandon și adopție urmând a fi accelerate.

Copiii abuzați sau molestați de părinți sau de asistenții maternali trebuie plasați cât mai rapid în instituții sau centre de primire ori familiale. Consider că soluția actuală a asistenților maternali, categorie socială care reprezintă mai mult o profesie decât un substitut parental, trebuie revăzută, urmând a opera o reducere la maxim a numărului asistenților maternali și o selecție psihologică și comportamentală strictă a acestora. Este, în mod evident, preferabilă adopția, dar sunt soluții convenabile și centrele de primire sau familiale gestionate de ONG-uri. Statul român ar trebui să faciliteze contribuțiile financiare ale particularilor pentru susținerea acestor centre, creând, spre exemplu, posibilitatea de a vira o parte sau toate taxele și impozitele datorate către aceste centre. În acest fel, particularul ar putea decide singur cum ar vrea să se cheltuiască banii pe care el îi plătește cu titlu de impozite și taxe la bugetul de stat.

Păcatul grav al societății noastre și mai ales al Statului român este că au lăsat atât de mulți copii să fie triști și exploatați. Poate în acest fel unii dintre noi vor reuși să răscumpere păcatul societății în care trăim și al statului pe care îl finanțăm.

Din punct de vedere demografic, populația României se reduce an de an și, în plus, îmbătrânește, întrucât persoanele adulte, mai ales cele care ar putea să întrețină o familie prin veniturile pe care le obțin, preferă să nu mai facă copii. În același timp, crește numărul copiilor abandonati, lipsiți din start de șansa unei vieți normale și crește numărul copiilor născuți în familii sărace, lipsiți de șansa unei educații școlare normale sau, după caz, obligați la vârste fragede să muncească pentru a se întreține ori pentru a-și întreține familia.

Statul român ar trebui să asigure finanțarea educației acestor copii, mai ales că gratuitatea învățământului este un principiu al Constituției. Dar, în primul rând, Statul român ar trebui să asigure spații decente de învățământ și salarii rezonabile cadrelor didactice ce lucrează la școlile din zonele sărace, mai ales cele rurale. Principalul meu mesaj în această privință este:

Renunțați la ajutoarele de stat inutile și la cheltuielile cu gestionarea ministerelor ce nu își au rostul, în favoarea investițiilor în învățământ și în educație, în zonele sărace ale țării.

Cuplurile, chiar cele căsătorite, nu mai fac copii. Viața în afara familiei este o viață fără angajamente, vanitoasă și egoistă, care poate fi o opțiune personală, dar, la nivel social și național trebuie descurajată, prin taxe și impozite pe celibat, care să fie orientate de stat către susținerea familiilor sărace și a celor cu mulți copii. Munca în corporații trebuie re-umanizată, prin reducerea sau flexibilizarea programului de lucru și prin facilități de îngrijire a copiilor, direct de către părinți și, excepțional, în centre *after school* sau de către bone.

Familia, atât cea consacrată prin căsătorie, cât și cea care există în fapt, precum și familia monoparentală, trebuie susținute prin orice mijloace.

Căci numai familia ne poate da stabilitate și ne poate feri de extincție. Familia este unul dintre puținele angajamente care conferă vieții un sens. Merită să trăiești și să te bucuri de viață, pentru a-ți crește copiii și pentru a-ți susține familia.

al cincilea PUNCT

AGRICULTURA SI MEDIUL

1. Mai mult de jumătate din populația României trăiește la țară. Pentru momentul de față, acesta este un dezavantaj major, întrucât viața la țară înseamnă într-o destul de mare proporție sărăcie, agricultură de secol XIX, lipsă aproape totală a apei curente și a canalizării și lipsa unor metode eficiente și ecologice de colectare a deșeurilor. O populație săracă și menținută într-o stare de înapoiere economică este o populație ușor de manipulat.

Dar această realitate poate să se transforme într-un mare avantaj, dacă politicile publice vor fi orientate inteligent către o agricultura eficientă și ecologică și către un turism specific zonelor rurale.

Într-adevăr, în rândul țărilor europene, România are cea mai mare populație rurală, raportată la populația totală, dar și cel mai mare procent de teren arabil raportat la totalul suprafeței. Atât românii, cât și străinii care vin în România, consideră că fructele și legumele românești, tocmai pentru că sunt ecologice, neforțate să crească în ritm industrial și nemodificate genetic, sunt cele mai bune din lume.

Fondurile europene sunt în mod masiv orientate către subvenționarea agriculturii, mai ales a celei ecologice. De asemenea, subvențiile naționale pentru agricultură sunt rareori considerate ajutoare de stat. În consecință, agricultura, mai ales cea ecologică, ar trebui să fie un domeniu prioritar al politicilor publice ale Guvernului României pe termen mediu și lung. Statul ar trebui să faciliteze cu garanții creditul rural, precum și asigurările agricole, în așa fel încât agricultura românească, practică în gospodării individuale sau în asociații, să devină competitivă. În acest fel, importurile de legume și fructe vor fi limitate la minim sau chiar eliminate, iar populația de la țară va avea în sfârșit un statut economic și social normal care să îi permită să consume și bunuri industriale fără să polueze, să finanțeze cu taxe impozite locale „urbanizarea” zonei rurale și să refuze manipularea politicianilor.

Satul românesc ar putea deveni, astfel, un loc unde să îți placă să trăiești, cu consecința reducerii presiunii sociale pe aglomerațiile urbane.

2. Mediul rural a fost contaminat cu deșeuri. La țară, după 1990, creșterea exponențială a consumului de produse industriale și de mărfuri ambalate în plastic și în PET-uri, a ajuns să covârșească localități întregi sub munți de gunoaie, întrucât marea majoritate a satelor nu au gropi de gunoi. A vorbi de gropi de gunoi ecologice la țară este încă o utopie.

Dar politicile publice în Uniunea europeană, impuse de acquis-ul comunitar și României, sunt orientate către finanțarea colectării ecologice a deșeurilor, pentru a putea obține un mediu mai curat și mai sănătos. Ca și în cazul agriculturii ecologice, și în cazul colectării deșeurilor și, în general, al protecției mediului, subvențiile publice nu sunt considerate ajutoare de stat ilegale ci, dimpotrivă, sunt încurajate.

În zonele rurale ar putea fi dezvoltate tehnicile neconvenționale de generare a energiei, de genul energiei solare sau a celei obținute cu ajutorul biogazului. Deșeurile ar trebui să fie colectate, pe cheltuiala proprie, de companii care să producă biogaz și care să primească de la stat bonificații sub forma certificatelor verzi utilizate în prezent în producția de energie eoliană.

Protecția mediului, în general, trebuie să fie una din prioritățile României. Nu se poate vorbi de promovarea turismului românesc dacă site-urile turistice, inclusiv în zonele montane cele mai inaccesibile, sunt îngropate în gunoaie și deșeuri lăsate de turiști și dacă la țară românii încă au toaletă în curte. Autoritățile române trebuie, pe de o parte, să aloce fonduri masive pentru curățirea și ecologizarea zonelor turistice și a celor rurale, precum și să asigure sancționarea severă a celor care poluează cu deșeuri, fie în activitatea industrială, de construcții sau din agricultură, fie ca urmare a utilizării iresponsabile a site-urilor turistice. În fine, autoritățile române trebuie să aloce timp și bani publici într-o măsură consistentă pentru conștientizarea și educarea opiniei publice în scopul păstrării unui mediu curat și sănătos.

Industriile poluante trebuie reduse la maximum sau închise. În orice caz, întreprinderile mari poluatoare trebuie obligate la efectuarea de investiții de protecție a mediului și sancționate ferm și prompt pentru neîncadrarea în termenii și condițiile acestor investiții. În plus, continuarea unor astfel de afaceri ar trebui descurajată treptat prin impunerea unei taxe de mediu consistente, care să oblige la închidere sau la ecologizare.

3. Este complet inutilă existența unui minister al turismului și a unui minister al mediului (mai ales în condițiile existenței și a unei gărzi de mediu). Actualele ministere care „se ocupă” cu turismul și cu mediul ar trebui să devină departamente în cadrul Ministerului agriculturii, atât din rațiuni de eficientizare a cheltuirii banului public, cât și din rațiuni de convergență a celor trei domenii.

al saselea PUNCT

INFRASTRUCTURA

1. Transportul este o fază inseparabilă a circulației mărfurilor, de care depinde întreaga economie și fără de care atât producția, cât și comerțul ar deveni imposibile sau lipsite de sens. Transportul este, de altfel, mijlocul prin care se asigură libera circulație a persoanelor. Gradul de civilizație al unei națiuni este dat de gradul de dezvoltare a sistemului de transport. Deschiderea unei noi rute de transport asigură dezvoltarea exponențială a zonei parcurse de ruta respectivă.

Transportul pe calea ferată, mai degrabă decât celelalte mijloace de transport, este infrastructura pe care se sprijină întreaga economie. Ca și în restul Europei, densitatea populației României face ca transportul pe calea ferată să fie mult mai avantajos pentru economie și, de aceea, România s-a înscris încă din 1860 în tendința europeană de dezvoltare a transportului pe calea ferată.

Din păcate, însă, în ultimii 20 de ani, calea ferată a intrat într-un declin continuu și de neoprit care a făcut posibilă hegemonia de fapt a transportului rutier, mai scump, mai poluant și mai puțin sigur decât transportul feroviar. Transportul pe calea ferată este concurat ilegal și neloial de transportul rutier. Este un fapt în România că transportatorii rutieri nu respectă normele minime de securitate a persoanelor și a încărcăturii. De cele mai multe ori, aceștia nu plătesc integral costurile transportului, nu dețin licențe sau autorizații de transport ori nu le folosesc în mod legal, în timp ce angajații acestora nu sunt taxați corespunzător cu contribuții la asigurările sociale, pentru că lucrează deseori la negru sau ilegal. Pe de altă parte, transportul rutier este poluant și cu mult mai riscant decât transportul pe calea ferată din punctul de vedere al siguranței. Numărul accidentelor pe șosele ne situează pe un neonorant prim loc în Europa. Și, în fine, exploatarea comercială a șoselelor, în care Statul român a investit atât de mult în ultimii ani, nu este eficientă.

Politica pe termen mediu și lung a României în domeniul infrastructurii și al transporturilor ar trebui să fie, în primul rând, aceea de abandonare a tendinței de favorizare a transportului rutier în dauna celui feroviar, și de facilitare a celui feroviar, prin investiții în infrastructura feroviară. Transportul feroviar este un mod de transport mai sigur, mai puțin poluant, mai ieftin și mai eficient. Șoselele și autostrăzile sunt mult mai costisitoare și mai greu de întreținut. În schimb, România deține una dintre cele mai vechi și extinse infrastructuri de cale ferată din lume, nefiind nevoie de investiții majore pentru construcția de la zero a unor magistrale de cale ferată, ci doar de reparația și consolidarea celor existente, precum și de separarea rutelor de transport de marfă de rutele de transport de călători.

Consolidarea sau construcția unei căi ferate de mare viteză care să lege principalele orașe ale țării și construcția unei rețele complexe de cale ferată în regiunea metropolitană a Bucureștiului, care să permită mobilitatea nepoluantă și ieftină a locuitorilor din jurul Bucureștiului, precum și reducerea aglomerării cu automobile a capitalei, sunt nu numai obiective prioritare în următorii zece ani pentru reținerii transportului feroviar în cadrul sistemului românesc de transport, ci și ținte de investiții majore, din bani privați sau publici (inclusiv bani ai Uniunii Europene), care pot crea sau menține un mare număr de locuri de muncă.

În România viitorului apropiat trebuie descurajat transportul cu automobilul personal, costisitor și poluant, în favoarea transportului cu trenul. Oamenii se pot deplasa rapid și în

siguranță dintr-o regiune în alta sau din suburbii în metropolă cu ajutorul trenului de mare viteză. În marile orașe ale Europei gara, stația de metrou, stația de autobuz sau de tramvai și aeroportul sunt în aceeași locație, asigurând o mare mobilitate și opțiuni multiple călătorilor. Acest concept trebuie implementat de urgență și în România. Transportul facil, la ore exacte, din locații bine conectate cu restul mijloacelor de transport în comun, aduce valoare adăugată: companiile din orașe își reduc costurile salariale, iar locuitorii din suburbii își pot găsi loc de muncă în oraș.

O măsură ce nu poate aștepta este obligarea camioanelor de mare tonaj care tranzitează România de a parcurge teritoriul țării încărcate pe trenuri. Aceste camioane sunt principala sursă de accidente majore pe șosele și de poluare și, dată fiind greutatea lor, ele provoacă cele mai mari daune șoselelor, care trebuie reparate continuu cu bani publici.

Toate aceste măsuri sunt imposibile fără o soluție economic sănătoasă la problema majoră a datoriilor societăților românești de cale ferată. În ultimii 20 de ani, Statul român a ales să sprijine transportul feroviar în modul cel mai comod și mai puțin loial față de concurență : prin credit fiscal și prin evitarea procedurii de insolvență, Statul român a permis caii ferate să acumuleze datorii imense la bugetul de stat și la cel al asigurărilor sociale. Cele trei mari întreprinderi de cale ferată (CFR Infrastructură, CFR Marfă și CFR Călători), desprinse în anul 1998 din fosta regie autonomă a căilor ferate (SNCFR), sunt cele mai bune exemple de eșec al managementului de stat și de proastă administrare.

Prima măsură ce trebuie luată de autoritățile românești pentru a putea implementa un plan de dezvoltare a transportului feroviar în România este privatizarea prin reorganizare judiciară a CFR Marfă și a CFR Călători. În acest fel, pierderile și consumul interminabil și inutil de bani publici de către aceste întreprinderi vor fi stopate. Afacerea acestor companii, precum și o mare parte din locurile de muncă generate de această afacere, vor putea fi salvate pe baza unor planuri de afaceri rezonabile și eficiente. Acționariatul acestor întreprinderi și, implicit, managementul lor, vor putea, în sfârșit, să înscrie transportul feroviar românesc pe făgașul competiției și al eficientizării, la adăpost de implicarea politicianilor români.

În același timp, planul de dezvoltare a transportului feroviar necesită menținerea CFR Infrastructură (aceasta are în concesiune întreagă infrastructură a căii ferate, care este proprietate publică a Statului român) în patrimoniul statului, dar și demararea unor contracte de concesiune sau de parteneriat public - privat pentru construcția, reparația și întreținerea căilor ferate și a infrastructurii de siguranță și de comunicații aferentă.

2. Infrastructura de comunicații în România, cu unele excepții notabile în domeniul telefoniei mobile, este la un nivel precar, departe de ceea ce ar presupune racordarea României, ca membru al Uniunii Europene, la magistralele de comunicații europene. O mică parte din populația României are acces la internet. Televiziunea digitală încă nu a înlocuit televiziunea prin cablu, în condițiile în care tot mai mulți români se abonează la aceste sisteme de comunicații, iar orașele României sunt împânzite cu cabluri care pun în pericol siguranța traficului și estetică a locului.

Pe termen mediu și lung România trebuie să faciliteze dezvoltarea infrastructurii de comunicații, în special prin internet, cablu subteran și prin digitalizare. Transportul, mai ales cel feroviar și cel aerian, nu este eficient fără o infrastructură de comunicații eficientă.

Pentru democrația din România este necesară implementarea votului on-line, a e-guvernării și a transparenței actului de guvernare.

O bună infrastructură de comunicații asigură nu numai o informare mai promptă și mai completă a cetățeanului, dar și o mai bună reacție a autorităților la catastrofe naturale, atacuri teroriste, riscuri de conflict armat etc.

al saptelea PUNCT

**STATUL ROMAN
SI SARCINILE
SALE ESENTIALE**

1. Statul român trebuie să se concentreze pe sarcinile sale esențiale: învățământ, sănătate,

ordine publică, justiție, apărare. Este interzis să se reducă orice cheltuială ce trebuie angajată pentru îndeplinirea acestor sarcini. În loc să fie dați afară sau să li se reducă salariile polițiștilor, învățătorilor și profesorilor, medicilor, judecătorilor și militarilor, Statul român trebuie să stopeze aventurile populiste de genul ajutoarelor de stat pentru întreprinderi falimentare.

2. În timp ce infrastructura de transport nu poate fi construită sau reparată, Statul român oferă cu larghețe ajutoare sociale posesorilor de Mercedes, cu singurul scop de a le cumpăra voturile. În timp ce sunt închise spitale și școli, Statul român se lansează în bufoneria promovării turistice a României în timp ce 60% din populația României încă are toaleta în curte.

Este timpul ca această risipă și acest dispreț să se oprească.

3. Populația rurală a României, care este majoritară, este lipsită de șansa unei **educații** școlare sistematice și de calitate, întrucât școlile sunt improprii învățământului, iar cadrele didactice profesioniste sunt o raritate. Sunt sute de localități rurale în care școlile au în corpul didactic mai mult de jumătate din personal suplینitori, foarte mulți dintre profesori fiind pensionari rechemați la catedră, din lipsă de soluții. Sunt școli în care copiii de la ciclul primar “învață” cu un singur învățător, și acela suplینitor, în aceeași perioadă a zilei, în aceeași clasă. Dar nu numai în zonele rurale situația este atât de gravă. În toată țara, cadrele didactice renunță la vocația lor, plecând la muncă în străinătate, din rațiuni economice și sociale.

Calitatea proastă a educației școlare rezultă din salarizarea inadmisibil de redusă ca valoare a cadrelor didactice și a personalului auxiliar. Cadrele didactice care nu pleacă la muncă în străinătate sau nu sunt nevoite să se recalifice pentru un salariu mai decent, sunt nevoite să facă muncă didactică suplimentară (denumită, impropriu, “meditație”), în sacrificiul profesiei principale. În ultimii 20 de ani s-a creat un sistem paralel celui oficial în care elevii nu mai învață la școală, ci la “meditații”. Tot din lipsa unor salarii decente și a unei politici coerente și responsabile pentru viitorul României a apărut și a proliferat partea rea a învățământului universitar privat. Într-adevăr, afaceriști veroși și fără vocație didactică au creat universități particulare ca o afacere, dar această afacere a devenit un deșeu obligatoriu și o sursă suplimentară de venit pentru majoritatea profesorilor de la universitățile de stat, care nu puteau subzista cu salariile din sistemul public. De aici scăderea dramatică a nivelului academic nu numai în universitățile particulare, ci și în universitățile de stat, și de aici inflația uriașă de absolvenți de învățământ obligatoriu care îngroașă an de an rândurile șomerilor sau ale imigranților români.

Dacă Statul român va trebui să asigure pe termen lung un salariu rezonabil și investiții susținute în școli, pentru ca profesorii români să nu mai plece la muncă în străinătate, ci să rămână în țară, pentru a-și valorifica vocația. Dacă același stat va asigura o rezonabilă plată a cadrelor didactice universitare, aceștia nu vor mai fi tentați să se angajeze în alte două-trei job-uri de profesor în învățământul privat, concentrându-se pe calitatea actului de învățământ. Numărul potențialilor studenți se va reduce, astfel încât universitățile, publice sau private, să redevină etaloane ale academismului.

Statul român trebuie să își asume ca proiect pe termen lung finanțarea învățământului cu cel puțin 6% din PIB, legea finanțelor publice urmând a interzice orice rectificare în sens de

reducere a acestei alocății bugetare. Salariile din sistemul de învățământ nu vor putea fi mai mici, ca valoare reală, decât salariul mediu pe economie, plus o marjă de 50%.

4. În sistemul de sănătate trebuie să se asigure de către stat salarii rezonabile medicilor și personalului medical. Un salariu rezonabil este singurul argument care i-ar putea reține pe medici și asistenți de la a pleca la muncă în străinătate.

Statul român trebuie să își asume un plan pe termen mediu și lung de facilitare a asigurărilor private de sănătate și a spitalelor private.

De asemenea, sunt urgent și imperativ necesare închiderea și demolarea spitalelor vechi, cele mai multe infestate cu microbi intra-spitalicești. Statul român trebuie să își asume construcția de spitale noi, dotate la standarde moderne. În afară de beneficiile evidente pentru populația consumatoare de servicii medicale, construcția de spitale noi ar putea crea mii de locuri de muncă și ar antrena și dezvoltarea unor sectoare economice grav afectate de criză, cum sunt construcțiile și materialele de construcții

5. Sistemul judiciar trebuie să fie finanțat în mod coerent și pe măsura importanței democratice și sociale a acestuia.

Ca măsură urgentă, este necesară trecerea bugetului sistemului judiciar de la Ministerul Justiției, în gestiunea integrală și exclusivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Amânarea acestei măsuri, prevăzută în Legea de organizare judiciară încă din 2004, este justificată exclusiv politic. Trecerea acestor bani publici în gestiunea ÎCCJ asigură și coerența cheltuiirilor, la adăpost de rectificări sau schimbări de destinație decise conjunctural, dar și independent puterii judecătorești și separarea ei de celelalte puteri.

Taxele judiciare de timbru, precum și impozitele pe veniturile avocaților, notarilor, practicienilor în insolvență și executorilor judecătorești, trebuie să fie destinate exclusiv finanțării sistemului judiciar. În definitiv, acești bani se produc în sistemul judiciar, iar principiul subsidiarității obligă statul să lase cei mai mulți din acești bani celor care îi produc.

Pe termen mediu și lung, Guvernul va trebui să aloce obligatoriu cel puțin 1% din PIB sistemului judiciar. În acest fel, salariile din sistem vor fi și suficient de mari și suficient de stabile, pentru a facilita recrutarea celor mai buni juriști în funcția de magistrat, ocuparea funcțiilor încă vacante din justiție, precum și necesara majorare a de cel puțin trei ori a numărului personalului auxiliar din justiție, ca o condiție pentru celeritatea și credibilitatea actului de justiție.

6. În domeniul apărării, Statul român trebuie să asigure finanțarea investițiilor necesare alinierii la standardele NATO, cu evitarea angajării în conflicte nejustificate. Pentru facilitarea angajării profesioniștilor în sistemul armatei, sunt necesare venituri decente și stabile, precum și facilități de găzduire pe perioada serviciului medical, pentru cel în cauză și familia sa.

O lacună gravă a sistemului românesc de apărare este lipsa personalului calificat și a dotărilor necesare pentru apărarea contra dezastrelor (inundații, incendii de mare amploare, cutremure, atac terorist). O țară în care să te simți în siguranță este o țară care cheltuiește eficient banii publici pentru asigurarea cetățenilor săi contra dezastrelor.

7. În domeniul **ordinii publice** este necesar să fie facilitată angajarea personalului calificat și vocațional cerut de noile provocări ale secolului XXI. Și aici soluția o reprezintă ridicarea salariilor la un nivel decent și asigurarea stabilității acestora. Reducerea funcțiilor de conducere în favoarea job-urilor de execuție și desființarea structurilor paralele din poliție și ordinea publică, mai ales a nenumăratelor organisme de luptă (cvasi-inutilă) contra corupției, în favoarea structurilor normale de poliție și ordine publică sunt măsuri care ar putea asigura coerență și stabilitate în gestionarea bugetului alocat acestora.

8. Din rațiuni electorale, România a ajuns o țară de asistați sociali, în condițiile în care un număr din ce în ce mai mic de persoane salariate reușesc să mai alimenteze bugetele asigurărilor sociale. În timp ce România plătește ajutoare sociale posesorilor de Mercedes și amnistiază fiscal marile întreprinderi de stat care nu plătesc cu decadelor contribuțiile la asigurările sociale, copiii și bătrânii instituționalizați mor cu zile în orfeline și aziluri, pensionarii și săracii României nu-și pot cumpăra medicamentele necesare, care sunt din ce în ce mai scumpe, iar diabeticii, persoanele afectate de cancer sau HIV trăiesc cu spaima că mâine Statul român nu va mai avea bani să le asigure medicamentele gratuite sau compensate.

Trebuie să spunem Nu unei României de asistați sociali.

Trebuie ca Statul român să cheltuiască banii de asigurări sociale numai pentru pensionari, șomeri și pentru persoanele aflate în nevoie și să pretindă prin orice mijloace ca întreprinderile să își achite datoriile către bugetele de asigurări sociale.

9 Puterile în stat (parlament, guvern, justiție) sunt separate, controlându-se reciproc. La fel, competențele într-o societate comercială, adunarea generală, consiliul de administrație, managementul și auditorii interni sau cenzorii, sunt separate și se echilibrează sub influența interesului social. Semnatarii contractului de societate (în cazul societății comerciale) sau cei ai contractului social (în cazul societății organizate în stat) sunt, după caz, acționarii, care se vor manifesta ca atare în adunarea generală, respectiv, cetățenii, care se vor manifesta ca atare la alegeri, cerând socoteală mandatarilor lor, ca acționari sau ca alegători, pentru modul în care mandatarii și-au exercitat atribuțiile în slujba lor.

Separarea puterilor și contractul social sunt două dintre vechile principii ale democrației, dar și fundamentele societății comerciale. Scopul celor două tipuri de societăți este de același tip: asocierea la risc în vederea obținerii profitului, în cazul acționarilor (un lucru pe care nu-l pot obține prin eforturi proprii, fiind peste puterea lor individuală) și asocierea pentru efectuarea și gestionarea unor cheltuieli publice, în vederea obținerii ordinii și siguranței, în cazul cetățenilor (lucruri pe care nu le pot obține în mod individual, fiind peste puterea lor). Statul este acea forță care, oricâtă putere brută ar avea un individ sau chiar o colectivitate, deține o forță mai mare decât orice putere individuală sau colectivă și, în consecință, le poate ține sub control în interesul colectivității și al fiecărui individ în parte.

Alegătorii, ca acționari ai Statului, au dreptul să le ceară socoteală mandatarilor despre modul în care aceștia le folosesc banii colectați de stat sub formă de impozite.

O afacere poate avea succes sau poate eșua în faliment. Primul lucru care se întâmplă în faliment este schimbarea managerului, pentru simplul fapt că el a adus firma în insolvență. Dacă firma se poate salva, singurul mod de a o face este schimbarea rapidă a managementului incompetent și deseori fraudulos. Un stat aproape falimentar se poate salva dacă își schimbă

în totalitate, chiar brutal, managementul, adică politicienii care au fost sau sunt la conducere în momentul apariției eșecului falimentar.

În afaceri ca fostele întreprinderi socialiste, statul investește de mai mult de 20 ani de zile, cheltuind în mod idiot banii noștri, care ar trebui să susțină necesitățile de finanțare a învățământului, sănătății, apărării, justiției și protecției sociale și nu incompetența și aventurile managerilor acestor întreprinderi. Procedura insolvenței este necesară întreprinderilor de acest gen, mai întâi pentru a opri pierderile de bani publici și, ulterior, pentru a încerca salvarea acestor afaceri, pentru a se putea păstra locurile de muncă. Este o idee care poate părea radicală, dar este corectă și eficientă.

al optulea PUNCT

O ROMANIE A REGIUNILOR

1. Organizarea administrativ-teritorială a României, concepută în perioada comunistă, este, pe de o parte, anacronică și ineficientă și, pe de altă parte, în contradicție cu principiile după care se organizează administrația locală în interiorul Uniunii Europene.

Printr-o urgentă modificare a Constituției, teritoriul României trebuie împărțit în 8 euro-regiuni, la care se va adăuga regiunea metropolitană a Bucureștiului.

Fiecare euro-regiune va îngloba un anumit număr de județe, după criteriul coeziunii regionale. Județele și, implicit, autoritățile administrației locale de nivel județean vor fi desființate. De asemenea, se va desființa funcția de prefect, împreună cu aparatul administrativ aferent acestuia.

Euro-regiunile vor avea un legislativ local, precum și un executiv condus de un guvernator, legislativul local și guvernatorul urmând a fi aleși prin vot uninominal în doua tururi de scrutin.

Euro-regiunile vor avea bugete proprii, independente și separate de bugetul național. Aplicarea principiului subsidiarității presupune construcția unor bugete proprii ale regiunilor și alimentarea directă a acestuia cu impozite și taxe plătite de contribuabilii care fie locuiesc sau își au sediul în raza teritorială a regiunii respective, fie realizează venituri în acea regiune. Așadar, cea mai mare parte a banilor publici trebuie să rămână acolo unde se produc. Impozitul pe venit și impozitul pe profit, contribuțiile la asigurările sociale, precum și taxele de mediu, trebuie să alimenteze direct și exclusiv bugetul regiunii. În schimb, pentru coeziune socială, economică și națională, taxa pe valoarea adăugată, accizele și celelalte taxe indirecte care taxează circulația mărfurilor trebuie orientate către bugetul național.

O asemenea autonomie bugetară și financiară va permite euro-regiunilor să își îndeplinească sarcinile esențiale ale autorităților statale și locale, inclusiv al celor de suport al cetățenilor aflați în situație de necesitate, într-o manieră mai eficientă decât o fac în prezent administrațiile județene.

Toate autoritățile și instituțiile publice de nivel județean, precum și serviciile publice și regiile autonome, se vor comasa și vor trece în gestiunea euro-regiunii.

2. Doctrina creștină și cea liberală a subsidiarității sunt fundamentele constituirii Uniunii Europene.

Doctrina creștină pretinde că individul este liber și responsabil de modul în care își construiește destinul. Intervenția divină este o soluție de rezervă (*subsidium*), pentru cazurile în care individul ar fi privat de capacitatea de a-și construi propriul destin.

Doctrina liberală, de asemenea, are la bază aceeași idee a subsidiarității. *Statul este subsidiar față de persoană.*

Comunitatea europeană poate interveni doar pentru a ajuta comunitatea statală, regională sau locală, atunci când acestea din urmă nu își pot rezolva în mod rezonabil propriile probleme. Principiul subsidiarității refuză concentrarea atribuțiilor la nivelul superior al Comunității

Europene, îndeplinirea acestor atribuții fiind lăsată pe seama autorităților statelor membre ori a comunităților regionale sau locale, care sunt mult mai bine “plasate” pentru a-și rezolva propriile probleme.

Individul trebuie protejat de orice intervenție nejustificată a statului, întrucât individul este prezumat a fi capabil să-și rezolve problemele din inițiativă și cu mijloace proprii. Statul trebuie să se preocupe numai de rezolvarea sarcinilor sale generale, care nu sunt la îndemâna particularilor (apărare, politică economică și socială) și să intervină doar acolo unde individul are nevoie de ajutor, adică să-și limiteze atribuțiile la rezolvarea acelor probleme față de care indivizii nu au nici un fel de inițiativă sau nu dispun de mijloace adecvate. Intervenția puterii publice în sfera privată este admisibilă numai acolo unde autonomia individuală sau de grup social se dovedește a fi insuficientă pentru atingerea unei finalități care reprezintă o valoare colectivă, a întregii comunități naționale sau unionale.

Principiul subsidiarității impune ca deciziile să fie luate la nivelul colectivității celei mai de jos, intervenția puterii centrale sau unionale fiind admisibilă doar atunci când aceasta ar avea eficiența mai ridicată. Din punct de vedere juridic, principiul subsidiarității este criteriul de delimitare dintre competențele Uniunii și cele ale statelor membre, în special în cazul conflictelor de competență. Comunitatea este competentă atunci când obiectivele acțiunii propuse nu pot fi atinse într-o manieră suficientă de către statele membre, iar aceste obiective sunt eficient realizabile printr-o acțiune a Comunității. Competența națională reprezintă regula, iar competența comunitară excepția.

3. Din punct de vedere social, trecerea la sistemul de organizare pe euro-regiuni este o măsură pretinsă insistent de cetățenii unor regiuni din Romania nemulțumiți că banii publici produși de ei sau de afacerile lor sunt cheltuiți ineficient de puterea centrală. Este rezonabil ca această cerință justificată să fie satisfăcută. De asemenea, autonomia regională deplină este un răspuns inteligent la pretențiile de independență teritorială ale unor minorități naționale. În Europa, acolo unde sistemul euro-regiunilor a fost pus în practică în mod eficient, tensiunile interetnice au fost aplanate și sunt, în prezent, istorie. În Romania, autonomia regională este soluția pentru deplina autonomie culturală a unor minorități etnice, pentru prezervarea tradițiilor acestor minorități, pentru promovarea învățământului în limba maternă și, în definitiv, pentru realizarea drepturilor individuale, în contra-poziție cu așa-zisele drepturi colective. În fine, împărțirea teritoriului României pe euro-regiuni poate fi o soluție pentru eficientizarea actului de justiție. În fiecare euro-regiune se va înființa o curte de apel, celelalte curți de apel existente în prezent urmând a fi comasate în noile curți de apel. În acest fel, reforma sistemului judiciar va fi facilitată, curțile de apel înglobând un număr suficient de magistrați și personal auxiliar și cumulând o forță financiară suficientă pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin în cadrul statului de drept.

al noualea PUNCT

**O ROMANIE
TOLERANTA SI
MULTICULTURALA**

1. Criza economică actuală poate scoate în evidență ceea ce e mai rău din om : intoleranța, xenofobia și fascismul. Scăpată de sub control, criza economică poate genera un regim autoritar, dar democrația luptă contra crizelor cu forța dreptului și nu cu ură.

Românii trebuie să fie toleranți cu minoritățile de orice fel din propria țară, căci s-a văzut în cei doi ani trecuți de la integrarea României în UE ce se poate întâmpla când alți cetățeni sau alte state din Uniunea Europeană sunt intoleranți cu imigranții români și cu cetățenii români, în general.

În Romania, respingerea țiganilor și disprețul față de aceștia nu sunt încă probleme grave. Există unele răbufniri etnice periculoase, mai ales în Transilvania, când maghiarii se revoltă contra țiganilor și își fac dreptate singuri, dar acestea au rămas izolate, deși democrațiile europene le-au privit cu îngrijorare, mai ales pentru că suntem în vecinătatea imediată a fostei Iugoslavii, distrusă tocmai datorită tensiunilor etnice și religioase.

La fel, cu excepția unor organizații politice și religioase radicale, societatea civilă în România nu este atât de ostilă cum ar putea părea față de homosexuali. Dar criza economică, prost gestionată, ar putea să prolifereze și să agraveze aceste conflicte. Criza economică antrenează șomaj și diferite tensiuni economice și sociale de la care nu mai este decât un pas până la rasism. S-a văzut ce s-a întâmplat în Italia, Germania și România după marea criză economică din 1929-1993. S-au găsit „vinovații” de criză și s-a ajuns la soluția finală a holocaustului evreilor și țiganilor.

E timpul să fim sinceri cu noi înșine și să ne reamintim că România are un trecut fascist, pe care trebuie să și-l asume, ca să nu fie tentată să îl repete.

Este facil să crezi că această criză nu ți se datorează, ci este generată de conjuncturi externe și de elementele rele ale minorităților naționale, religioase sau sexuale. Este comod să te revolți contra țiganilor, ca etnie și colectivitate, considerându-i vinovați colectiv atât de mizeria din țară, cât și de imaginea negativă a românilor din străinătate. În plus, țiganii nu ripostează colectiv, nefiind organizați și neavând o cultură a lor, proprie. Toate frustrările xenofobe se pot astfel camufla prin atitudinea soft-rasistă la adresa țiganilor și prin disprețul ipocrit-religios la adresa homosexualilor. Dar este și periculos, pentru că se pot repeta greșelile trecutului când, alături de evrei, țiganii au mai fost făcuți țapi ispășitori pentru o criza economică ce a degenerat în al doilea război mondial.

2. Așa cum nu există drepturi colective, nu există nici răspundere colectivă. În definitiv, nu ai alegerea familiei și a „rasei” în care să te naști, dar ai alegerea dacă să respecti legea sau să o încalci. De aceea, există răspundere juridică și de aceea există păcat. Dacă unele persoane încalcă legea, fie că sunt țigani, români sau maghiari, aceste persoane și colectivitatea din care provin trebuie judecați și pedepsiți pentru infracțiunile lor. Răspunderea pentru încălcarea legii trebuie antrenată prin sistemul justiției statale, și nu de către „justițiile” populare. Și nu e permis ca cineva să își facă singur dreptate, pedepsind o întreagă comunitate pentru faptele unui individ. Căci, ceea ce li se întâmpla țiganilor în România, li se întâmpla cetățenilor români nevinovați în Italia și alte țări „civilizate” unde au ajuns imigranți

români, care sunt văzuți acum ca fiind vinovați de reducerea drastică a locurilor de muncă ale băștinașilor.

Iritarea sau mânia la adresa minorităților ori pedepsirea colectivităților minoritare sunt bune metode de a camufla realitatea economică și incapacitatea statală de soluționare a crizei și de luptă contra infraționalității. Dosarele mari de corupție sau alt fel de criminalitate gravă pot fi ușor trecute în umbra uitării câtă vreme se alimentează ura contra minorității. Și astfel, politicienii veroși sau incompetenți, precum și infractorii cu gulere albe își continuă nestingheriți afacerile, câtă vreme atenția opiniei publice este concentrată pe falsa problema a minorității.

3. Discriminarea în materie de minorități, inclusiv cea pozitivă, trebuie combătută cu mijloace democratice de Statul român.

Concret, consider că ar trebui acordată deplină autonomie culturală cetățenilor români de etnie maghiară, inclusiv sub forma școlilor în limba lor maternă, dar trebuie ferm refuzat pretinsul drept colectiv la independență teritorială. Drepturile individuale ale acestor cetățeni români, inclusiv dreptul la autonomie financiară regională, trebuie acordate în aceleași condiții în care aceste drepturi sunt acordate și cetățenilor români majoritari, fără discriminare.

4. O modă a ultimilor doi ani, de când România este membru al Uniunii Europene, iar cetățenii români sunt identificați cu țiganii români și, deci, sunt discriminați ca atare ori persecutați, este să îți afișezi atitudinea anti-țigan. Vedete tv, ziare cu pretenții intelectuale, VIP-uri, inclusiv din cercul intelectualității academice românești sunt, declarat sau camuflat sub ironii mai mult sau mai puțin fine, contra țiganilor în general. Este modalitatea precară și un pic infantilă în care românul obișnuit sau românul-vedetă încearcă să probeze că românul nu e țigan. Dar țiganul român este cetățean roman. Trăind aici, el este așa cum numai un țigan din România poate fi. Țiganul din Spania, din Franța, din fosta Iugoslavie, din Ungaria sau din Rusia nu este la fel ca țiganul român pentru simplul fapt că acesta din urmă este o replică – incompletă – a societății românești. Între timp, în România apar tot mai des și se agravează conflicte etnice. Rasismul, în special cel anti-țigan, este din ce în ce mai prezent în România și în întreaga Europă, pe stadioanele de fotbal sau pe stradă, ori la locul de muncă. Este timpul pentru o reflecție serioasă asupra acestei probleme.

Homosexualii beneficiază în prezent de dezincriminarea infracțiunii de homosexualitate, ceea ce a atenuat într-o mică măsură reacția ostilă a societății românești la adresa lor. Dar drepturile homosexualilor nu sunt pe deplin recunoscute. În plus, o reacție a societății, de sancțiune penală a însuși faptului de a fi homosexual, a fost înlocuită cu o mult mai severă reacție de sancțiune etică sau de excludere socială. Dar homosexualitatea este un fapt pentru orice stat al lumii și, deci, și pentru România.

România încă nu acceptă legalizarea uniunii consensuale între persoane de același sex, deși aceasta este legală în multe țări importante din Uniunea Europeană și, în plus, în România, ea ar putea fi o soluție la existența copiilor instituționalizați sau abuzați, tot mai mulți în România și cu tot mai puțină speranță de a deveni oameni normali. O uniune consensuală de

homosexuali, mult mai stabilă decât multe căsătorii legale și normale, și mult mai responsabilă social decât instituțiile de stat sau decât asistenții maternali, ar putea adopta copii abandonați sau orfani.

În fine, la mai mult de 60 ani de la cel de-al doilea război mondial, România încă nu a recunoscut pogromurile evreiești și țigănești de care s-a făcut vinovat Statul român în acel trecut întunecat și încă nu s-a construit un muzeu al holocaustului. Poate că a venit momentul pentru expiațiunea României pentru acest păcat.

Este, cu siguranță, momentul ca **România să se arate lumii în postura ei obișnuită de țară tolerantă, în care minoritățile sunt la ele acasă.**

ultimul PUNCT

**ROMANIA IN
EUROPA SI IN
LUME**

1. Uniunea Europeană s-a constituit ca spațiu comun de circulație a bunurilor, capitalurilor și persoanelor, precum și ca sistem instituțional capabil să garanteze efectivitatea drepturilor omului. Constituită de țările europene care au intenționat să anihileze tentațiile care duseseră la cel de-al doilea război mondial cu „arma” comerțului și a drepturilor omului, Uniunea Europeană s-a extins ulterior la un număr de 27 de state, care acoperă mai mult de jumătate din suprafața și populația Europei.

Libera circulație a mărfurilor și a capitalurilor, care a făcut posibilă competiția și eficiența economiilor de piață ale țărilor membre ale Uniunii Europene, inclusiv a României, a fost aplicată cu strictețe de instituțiile Uniunii Europene și, uneori, impusă de țările europene cu economii mari, interesate de lărgirea piețelor de desfacere a mărfurilor și de controlul într-o proporție cât mai mare al capitalurilor din Uniunea Europeană. În țări ca România, aceste libertăți au avut părțile lor bune, dar au provocat mari dezechilibre ale balanței de plăți, importurile, în special cele intra-comunitare, covârșind producția proprie. Într-o țară ca România, unde populația rurală depășește jumătate din populația întregii țări, agricultura a avut cel mai mult de suferit, întrucât dintr-o țară exportatoare de produse agricole, România a devenit importatoare a acestor produse. Acum, în proporție de peste 80%, România importă mâncare, în special din Uniunea Europeană. Iar odată cu venirea crizei, capitalurile europene investite în România au fost masiv retrase de societățile mamă ale întreprinderilor românești, fie pentru că în țările de origine acest capital era necesar pentru a lupta contra crizei locale, fie pentru că autoritățile politice ale țărilor de origine au impus această retragere, ca o condiție a sprijinului acordat de stat în vederea ieșirii din criză.

În plina criză economică, țările mari ale Uniunii Europene sunt lăsate să practice ajutorul de stat pentru salvarea întreprinderilor naționale, chiar și în defavoarea filialelor lor din țări ca România, în timp ce economiile mici sau slabe ale Uniunii Europene, așa cum este și cea a României, li se refuză același tratament. Marile economii europene și-au pus în practică propriile politici și strategii naționale, în competiție cu alte țări mari și, oricum, cu omisiunea interesului comunitar sau în contra acestuia. Pentru moment, cel puțin pe perioada recesiunii, libertatea de circulație a capitalurilor este suspendată *de facto*.

Libera circulație a persoanelor nu a funcționat niciodată integral. Dacă cetățenii țărilor cu economii importante în Europa pot circula și se pot stabili liber pentru a munci oriunde în Europa, nu același lucru este valabil pentru cetățenii țărilor care au intrat în Uniunea Europeană după anul 2004, inclusiv România. Deși sunt cetățeni europeni care ar trebui, cel puțin teoretic, să aibă aceleași drepturi ca și ceilalți cetățeni europeni, cei originari din Europa de Est încă mai au statut de imigranți în țări ca Italia, Olanda, Marea Britanie sau Germania. Est-europenii, inclusiv românii, nu se pot stabili liber pe teritoriul acestor țări în lipsa unor permise de muncă. Atâta timp cât economiile europene erau în plină expansiune, iar șomajul se menținea la cote reduse în țările tradiționale ale Uniunii Europene, apelul la munca imigranților din est era încurajat, mai ales pentru faptul că era vorba de o forță de muncă ieftină care putea, în același timp, să aducă plusvaloare economică, și să creeze competiție și presiune pe piața forței de muncă, dominată în vestul Europei de sindicate foarte puternice și influente. Când economia europeană, în ansamblul ei, a început să dea semne de stagnare sau

de recesiune, șomajul a început să crească și, odată cu el, teama de pierdere a locurilor de muncă. De aici, refuzul ferm al Franței, Olandei și Irlandei de a accepta Constituția Europeană, văzută ca un pericol pentru locurile de muncă și beneficiile aferente asistenței sociale pentru cetățenii Europei occidentale, întrucât această Constituție trece libertatea de circulație și stabilire în categoria drepturilor fundamentale ale omului. Tot de aici au apărut și revolta, tensiunile sociale și persecuțiile la adresa imigranților estici, inclusiv cei români.

Din această perspectivă, se poate spune că niciodată coeziunea comunitar-europeană nu a fost la un nivel mai redus. Euroscepticismul este din ce în ce mai prezent în țări ca Italia. Extremismul a coborât de pe stadioanele de fotbal în stradă și a pătruns inclusiv în gândurile cetățenilor obișnuiți, mai ales datorită faptului că este alimentat, conștient sau inconștient, de presă și de politicieni vero și.

România a intrat în Uniunea Europeană pentru a rămâne și își va respecta angajamentele asumate la momentul tratatului de aderare. Uniunea Europeană, ca sistem instituțional și comunitate umană, nu înseamnă nici presa tabloidă, nici extremiștii europeni, și nu se termină odată cu criza economică pe care lumea o traversează. Uniunea Europeană înseamnă drepturi ale omului, comerț și dezvoltare pașnică, tradiție și diversitate culturală. Acestea sunt valori perene, care vor prevala asupra consecințelor conjuncturale ale crizei economice.

Cetățenii români vor suporta în continuare contribuțiile la bugetul Uniunii, dar România va cere să fie respectată ca țară și să-i fie respectați cetățenii, ca oameni liberi să circule sau să muncească în Europa. Libertățile de circulație trebuie respectate, fără restricții sau amânări de punere în vigoare.

2. În calitate de țară membră a NATO, România își va respecta angajamentele de înzestrare și antrenare a forțelor armate în vederea atingerii și menținerii stării de interoperabilitate cu celelalte armate ale statelor membre NATO. Organizația militară la care am aderat este un furnizor de securitate, în special în contra amenințărilor teroriste, dar este și un apărător al principiilor democrației. De aceea, România poate accepta doctrina intervenției militare pentru salvarea sau susținerea democrației. Dar, România trebuie să refuze angrenarea în războaie nejustificate, cum a fost cel din fosta Iugoslavie din 1999, și cum este cel din Irak, început în 2003. Voi susține ferm refuzul angrenării sau dezangajarea României din astfel de războaie nejustificate.

România trebuie să susțină ferm reorientarea politicii energetice către mijloace nepoluante de producere a energiei. România ar trebui să investească masiv, în nume propriu sau în parteneriat cu alte state, în producerea de mijloace de transport ecologice, de genul motoarelor electrice sau pe hidrogen și în construcția infrastructurii necesare, într-o asemenea manieră încât, într-o perioadă de maxim 10 ani, să se renunțe la motoarele cu combustibil fosil.

De asemenea, România trebuie să susțină renunțarea treptată la folosirea globalizată a produselor sau ambalajelor din plastic, și care poluează mările și oceanele lumii, distrugând specii de plante și animale, cu consecințe dezastruoase pe termen mediu și lung pentru întreaga planetă. Industriile generatoare de dioxid de carbon trebuie abandonate treptat, într-o

perioadă de maxim 20 de ani, pentru a reduce sau pentru a elimina efectul de seră. În organizațiile internaționale și la nivel diplomatic, România trebuie să susțină refacerea pădurilor tropicale și interzicerea totală a tăierii pădurilor, fără ca această tăiere să fie justificată de înlocuirea copacilor sau a vegetației îmbătrânite. De asemenea, România trebuie să susțină raționalizarea pescuitului oceanic, pentru a nu risca epuizarea acestei resurse vitale pentru populația planetei și pentru planeta însăși.

România trebuie să participe la efortul global de susținere cu alimente și cu locuri de muncă pentru locuitorii țărilor sărace. Raționalizarea consumului de alimente în țările dezvoltate, ca de exemplu, donarea surplusului de alimente sau preparate din supermagazine și restaurante către locuitorii țărilor sărace în locul depozitării sau a debarasării costisitoare a acestui surplus, precum și investițiile în industria alimentară din țările sărace ar putea fi o bună metodă de reducere a foametei și a sărăciei în aceste țări și o cale către democratizarea acestora, cu consecința indirectă a reducerii amenințărilor teroriste ce vin din aceste țări. România trebuie să susțină aceste eforturi în partea particularilor sau a firmelor, inclusiv prin facilități fiscale sau logistice.

ANEXE

Anexa 1. Pentru stoparea pierderilor și recuperarea banilor publici

În caz de inundație, barajele de acumulare sunt deversate controlat, localitățile din vecinătatea barajului fiind sacrificate (nu și oamenii) pentru a opri distrugerea întregii regiuni. În caz de incendiu pe suprafețe mari, vegetația de la marginea focarului este incendiată pentru a ține sub control incendiul și pentru a-l opri să se extindă într-o asemenea măsură încât să pună în pericol casele oamenilor sau localităților.

Dacă un întreg sistem economic sau financiar este în pericol de colaps, una sau mai multe companii ori bănci trebuie să fie lăsate să falimenteze, prin selecție naturală, pentru a putea salva sistemul. Acolo unde acest principiu a fost deja pus în practică (în Statele Unite, în Japonia și, într-o manieră tipic europeană, prin intermediul ajutoarelor de stat de salvagardare, și în marile state ale Uniunii Europene, începând cu Franța, Germania și Marea Britanie), deriva economică și financiară se apropie de sfârșit.

Bănci sau mari companii care dețineau supremația în domeniul lor de activitate au fost fie falimentate, fie puse sub protecția tribunalului ori preluate pentru a fi salvate. Primul și cel mai important efect al aplicării principiului inundației controlate a fost acela al stopării pierderilor. Dacă un robinet este vechi și, deși nu mai funcționează, totuși ai nevoie de el, atunci îl înlocuiești cu unul nou, care să nu mai provoace pierderi. Dacă robinetul este și vechi și inutil, atunci îl extragi din perete și obturezi țeava pentru a nu se mai provoca pierderi.

Un alt doilea efect esențial al acestor falimente este cel vizibil acum în planul competiției – băncile falite sau unele divizii ale acestora au fost preluate de concurenți, care acum produc profit (deci și venituri la bugetul de stat) și locuri de muncă (și, deci, reluarea consumului și ușurarea sarcinii statale de suport al șomerilor). Băncile care au rezistat crizei sunt acum întărite și activează, practic, pe un teren fără concurenți. În locul General Motors și Chrysler (numărul 1 și numărul 3 mondial în anul 2007) au apărut alți jucători, concurenți ai acestora, fie cei japonezi, fie cei europeni, care produceau mașini mai eficiente din punct de vedere energetic, mai ecologice și mai economicoase.

Un al treilea efect esențial al aplicării acestui principiu este salvarea prin faliment. Deși alăturarea celor doi termeni ar putea părea un oximoron, în fapt, salvarea prin faliment este o realitate cât se poate de palpabilă. Într-adevăr, chiar dacă sunt în *bankruptcy*, GM și Chrysler sunt sub protecția tribunalului, ceea ce înseamnă că niciun creditor nu îi mai poate executa silit, nicio creanță nu mai poate fi majorată cu dobânzi, penalități și alte costuri. În plus, ferțiți de presiunile creditorilor, managerii de criză ai celor doi constructori de automobile pot pune la punct și, ulterior, implementa, un plan de reorganizare care să salveze companiile respective. Împreună cu acestea, vor fi salvate în mare măsura și locurile de muncă generate de cele două companii, fondurile de pensii și de asigurări de sănătate care depind de ele, industria orizontală creată pentru a susține producția, comercializarea în întreținerea automobilelor produse de cele două companii, veniturile la bugetele centrale și locale generate de aceste companii și tranzacțiile la bursă cu acțiunile celor două companii.

Constructorii de automobile care vor rezulta din GM și Chrysler vor putea redeveni jucători importanți pe piața relevantă, mai ales că starea de *bankruptcy* a forțat atât GM, cât și Chrysler să renunțe la vechile proiecte ineficiente, în favoarea unor mașini economice și puțin poluante. Or, această decizie, unită cu creșterea volumului de vânzări de mașini ecologice

determinată de noii lideri în domeniu, va influența masiv nu numai consumul, ci și starea mediului, precum și geopolitica, actualii deținători de resurse energetice urmând a pierde din importanța strategică pe care le-o conferă “șansa” de a deține petrol și gaze.

Într-o economie de piață, falimentul este una dintre cele mai eficace măsuri anti-criză, atât la nivel macroeconomic, cât și la nivelul IMM-urilor. Statul român nu trebuie să reinventeze roata. În loc să încerce să salveze cu ajutoare de stat marile companii datornice la stat și la sistemele de pensii și de asigurări de sănătate, Guvernul, în calitatea sa de acționar majoritar la aceste companii, trebuie să ceară de urgență insolvența pentru a opri pierderile suportate din bani publici pentru a stimula competiția și profitabilitatea generatoare de încasări la buget și pentru a încerca salvarea acestor întreprinderi și, implicit, a locurilor de muncă generate de aceste întreprinderi.

Marile întreprinderi de stat cu datorii bugetare istorice nu sunt puține și nici nu sunt singurele întreprinderi cu dificultăți. Un ajutor de stat (de multe ori ilegal sau, în orice caz, greu de admis de către Comisia Europeană) va reclama întotdeauna alte ajutoare de stat pentru celelalte companii cu pierderi și, deci, va genera nu numai probleme de identificare a surselor de finanțare pentru asemenea ajutoare, ci și grave acuze de concurență neloială, inclusiv în cadrul Uniunii Europene. Pe de altă parte, când acordă un ajutor de stat unei anumite companii, Guvernul va trebui să explice, după salvarea companiei-țintă, de ce salariații, comunitatea locală și industria orizontală din jurul companiei-țintă merită ajutați să supraviețuiască crizei, în timp ce toate celelalte companii afectate de criză nu merită acest ajutor și de ce, spre exemplu, cei 800.000 – 1.200.000 de șomeri preconizați a exista în România până la finele anului electoral 2009 nu merită acest ajutor.

În calitate de contribuabil care face o onoare din faptul de a-și plăti taxele și impozitele, eu declar că nu sunt de acord cu această discriminare și, mai mult, declar că nu vreau ca Statul român să folosească banii produși de mine în alte scopuri decât pentru finanțarea sistemului de sănătate, apărare, ordine publică și protecție socială și a sistemului de învățământ. Căci, mă întreb, cum rămâne cu celebra majorare cu 50% a salariilor cadrelor didactice impusă în Parlament chiar de cele două partide din coaliția aflată acum la guvernare? Cum va stopa Guvernul exodul cadrelor didactice către Occident, pe motiv de sărăcie? Ce răspuns îi va da Guvernul aceluia părinte de copil de la țară care observă că școala la care învață copilul său mai are 2 profesori, dintre care unul suplinitor și altul pensionar, rechemat la “datorie”? Guvernul ar trebui să se gândească, într-un final, și la cei care plătesc taxe și nu doar la eternele întreprinderi românești de stat, bugetofage și falimentare.

Marile întreprinderi românești de stat, “vedete” din topul datornicilor la stat și la bugetele de asigurări sociale, au pierderi. Acesta este un fapt. Tot un fapt este și dependența acestor pierderi perpetue de eternul management politizat al acestor companii. Pierderile nu mai pot fi stopate prin alte injecții de bani publici în aceste companii costisitoare, ci doar prin punerea lor sub protecția tribunalului. Dacă acestea au șanse să se salveze și să producă profit într-un viitor cât de cât apropiat, atunci singura opțiune pentru ele și pentru acționarul lor majoritar este reorganizarea judiciară.

Datoriile imense la bugetul de stat pe care le cumulează aceste mari întreprinderi aflate perpetuu în dificultate, în loc să fie șterse sau amputate, ar putea fi, într-un viitor previzibil, plătite, în totalitate sau în parte, fie din reorganizarea judiciară, fie din lichidarea prin faliment. Pentru cei ce vor un exemplu, îi invit să analizeze cazul Rafo Onești.

Forțat de constrângerile procedurii insolvenței, acționarul majoritar al Rafo a achitat Statului român, prin ANAF, în cursul anului 2007, suma de 350 milioane de euro. În plus, în procedurile de insolvență se pot recupera în mod facil active ale companiilor externalizate în mod fraudulos de către managerii acestora înainte de deschiderea procedurii, iar datoriile imposibil de achitat de către companie pot fi imputate managerilor.

În orice caz, falimentul este o procedură transparentă și eficientă de colectare a banului public, în contra-poziție cu procedurile de privatizare sau de ajutor de stat care, netransparente, birocratice și de cele mai multe ori soldate cu eșec. Falimentul este o procedură transparentă și care se realizează sub controlul unui judecător, cu participarea creditorilor, sub coordonarea unui profesionist în procedurile de insolvență.

Legea falimentului, care ar trebui să asaneze economia de agenți economici neviabili, nu prin distrugerea întreprinderii, ci prin trecerea ei, fără datorii, în proprietatea și managementul unor persoane capabile să se adapteze economiei de piață, trebuie să iasă din umbră. Excepțiile de la aplicarea Legii insolvenței și ajutoarele de stat mascate sub forma subvențiilor sau garanțiilor de stat, amnistiiile fiscale, toate acestea trebuie eliminate căci nu sunt altceva decât mijloace puse la îndemâna managerilor societăților de stat de a se apăra de răspundere și sunt, în plus, măsuri discriminatorii, făcute în privilegiul unei anumite categorii de societăți comerciale și în detrimentul tuturor celorlalte. Apărarea intereselor naționale în domeniul economiei presupune asigurarea cadrului legal corespunzător pentru buna funcționare și pentru desfășurarea unei activități eficiente de către toți agenții economici.

Privatizarea societăților comerciale debitoare se poate realiza ca urmare a implementării unui plan de reorganizare, pe baza căruia statul să se retragă din postura de acționar majoritar, în favoarea unui investitor interesat și agreeat de creditorii. Privatizarea poate avea loc chiar și prin procedura falimentului, în cadrul căruia este permis ca bunurile debitorului să fie vândute în bloc, ca un ansamblu în stare de funcționare. Investitorul interesat în funcționarea societății comerciale va putea cumpăra integral activele debitorului în cadrul procedurii de lichidare, situație în care prețul plătit se distribuie între toți creditorii, în ordinea priorității creanțelor lor și în mod proporțional. Activele trec la cumpărător libere de orice sarcină, inclusiv de sarcina de a menține un anumit număr de salariați și obiectul de activitate inițial al societății debitoare. Avantajul privatizării prin procedurile de insolvență constă în transparența procedurii, asigurarea egalității de tratament al creditorilor și posibilitatea angajării răspunderii patrimoniale a conducătorilor falitului pentru fraudă sau incompetență, fapte care au dus la faliment.

Guvernul României trebuie să înceteze să disprețuiască meritul. Subvențiile și ajutoarele de stat, încercarea de a ține în viață cu orice chip marile întreprinderi românești de stat, toate acestea ne țin încă în anticamera Europei. Efortul și meritul plătitorilor de impozite și taxe și al celor care creează locuri de muncă construind și ținând în viață întreprinderi, în condiții de competiție acerbă și de criză, trebuie să înceapă să se impună față de interesul financiar sau electoral de a ține în viață, pe banii publici, adunați de la cei de mai sus, întreprinderi falite care cangrenează mediul de afaceri și contrazic legile concurenței.

De dragul unei iluzorii liniști sociale, guvernării, indiferent de culoarea lor politică, au preferat aplicării procedurii insolvenței așa-zisele privatizări. Protecția locurilor de muncă reprezintă pretextul manevrelor de evitare a falimentului, manevre din start anticoncurențiale întrucât au în vedere exclusiv societățile « de stat ». Dar, este timpul să înțelegem totuși că un element esențial al acquis-ului comunitar în domeniul procedurilor de insolvență este

protecția salariaților, fie sub forma încercării de salvagardare a întreprinderii, fie sub forma garanțiilor acordate pentru plata salariilor restante și reinsertia socială.

Insolvența comercială este o realitate constantă în orice mediu de afaceri și cu atât mai prezentă într-o economie în plină criză economică, așa cum este cea a României, unde insolvența apare ca rezultat al unor cauze naturale, al jocurilor și experimentelor legislative, al intereselor electorale pe termen scurt ori ca o consecință a „haiduciei” statului sau a managerilor. Faptul că statul român o evită (selectiv) nu înseamnă că ea nu există.

Fostele societăți de stat sunt o problemă pentru guvernanți, în primul rând, din punct de vedere al dimensiunilor sale sociale, complicate de eșecul “privatizării”. Salariați în stradă, mitinguri, blocarea drumului național etc. vor reprezenta coșmarul Palatului Victoria indiferent ce partid se va afla la putere. Aplicarea Legii insolvenței poate însemna finalul acestui coșmar întrucât această lege oferă soluții pentru stingerea, în primul rând, a conflictului social și, în al doilea rând, pentru relansarea societății sau lichidarea ei în mod eficient.

În cadrul procedurii insolvenței se poate derula o reorganizare judiciară: ceea ce este funcțional se păstrează, restul activelor urmând a fi vândute, în vederea refinanțării activității. Dacă reorganizarea nu este posibilă, întreprinderea poate fi totuși continuată întrucât Legea insolvenței permite vânzarea activelor pe ansamble sau subansamble funcționale. Aceasta poate însemna chiar și o modalitate sinceră, transparentă și acceptată de creditorii de privatizare: statul poate să fie obligat să accepte să-și reducă participația în acționariatul debitorului în favoarea unui investitor interesat să vină cu fonduri pentru restructurare sau, în caz de lichidare, cumpărătorul poate păstra afacerea debitorului, dar la adăpost de urmărirea creditorilor acestuia întrucât activele sunt cumpărate fără sarcini sau ipoteci.

Salariații unei întreprinderi insolvente au dreptul de a-și încasa creanțele provenite din raporturi de muncă cu prioritate chiar față de bugetul statului și față de ceilalți creditori. Mai mult, legislația insolvenței conferă salariaților dreptul la unele plăți din fondul de compensare a salariilor în caz de faliment al angajatorului, plăți care să le permită reorientarea profesională, în condiții de protecție socială.

Deschiderea procedurii insolvenței pune sub protecție debitorul insolvent față de urmărirea individuală ale altor creditori interesați în recuperarea creanței lor și îl ferește de executări silite costisitoare și greoaie. Procedura este transparentă și se desfășoară sub controlul judecătorului sindic, iar creditorii au posibilitatea să verifice în permanență activitatea administratorului judiciar sau a lichidatorului, prin acces direct la informațiile de interes privind debitorul, condiții în care ar putea chiar să fie de acord cu salvagardarea întreprinderii sau cu lichidarea în bloc. De asemenea, Legea insolvenței prevede posibilitatea anulării transferurilor patrimoniale făcute în defavoarea creditorilor (inclusiv salariații) în cei trei ani anteriori procedurii și chiar atragerea răspunderii personale a administratorilor societății dacă se constată că din culpa acestora societatea a ajuns în situația de insolvență. Niciunul dintre aceste mecanisme nu este valabil în cazurile de «restructurare/lichidare» sau al ajutoarelor de stat imaginate de Guvern.

Prin aplicarea Legii insolvenței toată lumea are de câștigat: se îndeplinește scopul general avut în vedere de legiuitor și anume asanarea unei economii „bolnave”; salariații își primesc drepturile și își păstrează sau își redobândesc locurile de muncă; creditorii își încasează creanțele; sunt restituite circuitului economic active care vor crea locuri de muncă și vor

aduce venituri și pentru patron și pentru salariați și pentru stat; guvernanții scapă de stresul protestelor sindicale stradale.

Anexa 2. Cum se tratează dificultățile financiare în vederea păstrării locurilor de muncă

O afacere derulată în condițiile actuale ale globalizării și ale liberei circulații a persoanelor, serviciilor și capitalurilor este o afacere cu un grad ridicat de risc. Sistemul bancar și financiar poate fi afectat ușor de «panicile distructive» generate de o pierdere subită a încrederii. Rezultatele financiare și solvabilitatea sau lichiditatea unei astfel de entități sunt direct proporționale cu imaginea pe care acea entitate o deține pe piață. Cu cât credibilitatea este mai solidă pe piață, cu atât deponenții, asigurații, investitorii etc. vor avea mai mare încredere în acea entitate și vor fi mai atrași de produsele pe care le promovează pe piață.

Procedurile de insolvență, mai ales în cazul unor afaceri cu un mare grad de risc și de notorietate sunt menite să protejeze creditul și nu să salveze orice debitor aflat în insolvență. Sistemul legal și judiciar trebuie să permită debitorilor să falimenteze, pentru a-i avertiza, în acest fel, și pe ceilalți debitori că acesta este rezultatul practicilor de afaceri nesigure și iraționale.

În România se impune o soluție nouă și radicală de tratament al dificultăților întreprinderii, mai puțin ipocrită decât cele experimentate de legiuitorul roman până în prezent: debitorul a cărei întreprindere traversează o criză remediabilă trebuie să ceară creditorilor săi șansa de a se redresa, printr-un mecanism și o procedură exterioare procedurii insolvenței, ba chiar exterioare tribunalului; debitorul aflat într-o situație iremediabil compromisă trebuie să fie eliminat din mediul său de afaceri (pe care l-a contaminat deja cu neîncredere), activele întreprinderii sale, dacă mai există, urmând a fi redat circuitului economic. Cele două alternative nu exclud reorganizarea judiciară, care ar urma să fie utilizată de debitorul care nu reușește să își convingă creditorii să îi acorde șansa salvagărdării în afara tribunalului.

Noua lege va institui un mecanism contractual și legal menit a da posibilitatea unui debitor onest, aflat în dificultate financiară, să evite insolvența. Este vorba de un debitor, victimă a unor conjuncturi nefavorabile, dar care merită protecție din partea creditorilor, întrucât afacerea sa are șanse de redresare, în beneficiul salariaților săi, al creditorilor săi (inclusiv statul, pentru creanțele bugetare), al comunității locale și al acționarilor săi.

Legea nu va avea ca țintă decât întreprinderile medii și mari, întrucât obiectul de activitate al acestora este greu de reorientat, datorită specializării presupuse de dimensiune. Pe de altă parte, dispariția acestor întreprinderi medii și mari prin faliment poate avea consecințe nefavorabile pentru întregul mediu social și economic în care activează, începând cu salariații (care riscă să își piardă locul de muncă), comunitatea locală (care pierde venituri din taxe și impozite și urmează să suporte amplificarea șomajului pe plan local), Statul român (care pierde un contribuabil și urmează să suporte cheltuielile de șomaj și reconversie profesională a celor disponibilizați), furnizori și bănci (care pierd un client important și, deci, o parte din cifra de afaceri). Creditorii acestor întreprinderi, pentru a evita consecințele nefavorabile ale insolvenței, vor trebui să privească cu seriozitate propunerea de concordat preventiv din partea debitorului în cauză.

Noua lege își propune să ofere o șansă debitorului onest pentru a depăși situația financiară dificilă în care se află, datorită unor conjuncturi economice nefericite, dar concordatul preventiv va fi încheiat în folosul comun al debitorului și creditorilor. Creditorii, ca și în cazul reorganizării judiciare reglementate de Legea insolvenței, vor putea fi convinși să accepte planul de redresare dacă debitorul va demonstra că aceștia pot fi plătiți în condiții mai

avantajoase acceptând concordatul decât în cazul falimentului. Ar fi, însă, o greșeală conceptuală a legiuitorului dacă noua lege ar institui o a doua modalitate de redresare a debitorului, pe lângă cea de reorganizare judiciară. Eșecul concordatului va trebui să ducă direct, automat, la insolvență. Altfel, ar exista pericolul ca un debitor de rea-credință să abuzeze de șansele legale de redresare, prelungind la nesfârșit procedura.

Noua lege este concepută pentru a limita abuzurile și pentru a bloca intențiile de tergiversare ori de aventură. Debitorul va ști că, dacă are realmente șanse de redresare, va cere concordatul, iar dacă nu are aceste șanse, mai eficient ar fi să ceară falimentul. Procedura de votare a concordatului ar presupune oricum o anumită publicitate asupra dificultăților financiare pe care le traversează debitorul, astfel că, dacă creditorii s-ar arăta din start neîncredători în șansele debitorului de redresare, ei ar lipsi de la adunare sau, chiar dacă ar fi prezenți, ar vota contra aprobării concordatului, arătând astfel că nu mai au încredere în debitor, care și-a diminuat sau chiar și-a pierdut credibilitatea prin afișarea stării sale de dificultate financiară. De aceea, dacă la mijloc este, în realitate, o intenție de înșelare a creditorilor sau de tergiversare, șansa acordată de lege debitorului se poate întoarce în contra sa, pentru că neexecutarea concordatului de către debitor provoacă direct (automat) falimentul acestuia, fără posibilitatea de a mai cere reorganizarea judiciară.

Debitorul va putea să ajungă la o înțelegere cu toți creditorii săi sau cu o majoritate calificată a acestora. Creditorii disidenți nu vor putea fi obligați să accepte concordatul, însă omologarea acestuia de către tribunal le va opri dreptul la urmăriri silite individuale și la majorarea cuantumului creanței prin dobânzi și penalități, pe toată perioada de executare a concordatului.

Creditorii care se dezinteresează de propunerea de concordat din partea debitorului, pot și ei să fie sancționați prin faptul că, nereușind să-i aducă la masa negocierilor, debitorul va fi determinat să ceară reorganizarea judiciară.

Tribunalul(judecătorul-sindic) va avea, în economia legii, un rol foarte restrâns, nefiind deloc implicat în procedura de votare a concordatului, pentru a se evita avalanșa tergiversărilor și amânărilor din motive procedurale. Judecătorul-sindic va interveni numai atunci când va fi absolut necesar, când părțile nu s-ar înțelege asupra unor detalii ale procedurii sau când anumite efecte ale legii nu s-ar putea obține decât prin decizie a judecătorului, nefiind la îndemâna particularilor (rezilierea sau anularea concordatului, contestațiile creditorilor nevotanți la concordat, suspendarea provizorie a urmărilor silite individuale). Una dintre cele mai mari probleme actuale ale procedurilor de insolvență în România este lipsa de celeritate. Aceasta ar putea fi, practic, rezolvată prin reducerea drastică a intervenției judecătorului.

O afacere derulată în condițiile actuale ale globalizării și ale liberei circulații a persoanelor, serviciilor și capitalurilor, este o afacere cu un grad ridicat de risc. Sistemul bancar și financiar poate fi afectat ușor de «panicile distructive» generate de o pierdere subită a încrederii. Rezultatele financiare și solvabilitatea sau lichiditatea unei astfel de entități sunt direct proporționale cu imaginea pe care acea entitate o deține pe piață. Cu cât credibilitatea este mai solidă pe piață, cu atât deponenții, asigurații, investitorii etc. vor avea mai mare încredere în acea entitate și vor fi mai atrași de produsele pe care le promovează pe piață.

Procedurile de insolvență, mai ales în cazul unor afaceri cu un mare grad de risc și notorietate sunt menite să protejeze creditul și nu să salveze orice debitor aflat în insolvență. Sistemul

legal și judiciar trebuie să permită debitorilor să falimenteze, pentru a-i avertiza, în acest fel, și pe ceilalți debitori că acesta este rezultatul practicilor de afaceri nesigure și iraționale.

Anexa 3. Protecția instanței pentru cei afectați de criză

Legislația românească se dezinteresează de tratamentul judiciar al situației de supraîndatorare a simplilor particulari și de soarta celor care, îndatorați fiind, nu-și mai pot plăti datoriile din cauza conjuncturilor nefavorabile.

În condițiile unei economii de piață, orientată către consum, investițiile personale și consumul se bazează din ce în ce mai mult pe credit, care se contractează la bănci, societăți de leasing, societăți de credite ipotecare, societăți de credite de consum ori prin cumpărări în rate sau pe credit. Multiplicarea și amplificarea creditelor contractate de un simplu particular poate duce, ca și în cazul comercianților, la crize financiare de supraîndatorare. Tendința de îndatorare prin credite de consum este cu atât mai mare, cu cât rata de creștere a economiei este mai mare.

Tendința de creștere a ratei de îndatorare a luat sfârșit în România, dar această rată a ajuns în ultimii 3 ani așa de sus, încât actuala corecție severă pe care o experimentăm amenință să provoace nu numai probleme grave sociale, ci și dificultăți în alimentarea cu venituri la bugetul de stat și mari probleme băncilor, care își văd acum clientela pentru creditele de retail redus la un sfert din volumul de anul trecut. Cel mai elocvent exemplu îl reprezintă înghețarea creditelor ipotecare. În SUA, la începutul lunii august 2007, piața ipotecară a fost cutremurată de un adevărat crah, cauzele fiind exact aceleași care au stat și la baza crah-ului bursier american din 2002, adică « exuberanța » investițională și speculația. Politica economică a SUA a permis americanilor cu venituri medii sau mici să cumpere locuințe pe credit ipotecar cu termene de 30 de ani sau mai mult, cu dobânzi care ajunseseră, la începutul anului 2007, la valori real-negative (*subprime*) și aceasta în condițiile în care perioadele de grație se întindeau pe 2 ani, creditul urmând să fie achitat pe următorii 28 de ani. În august 2007, însă, “bula speculativă” s-a spart”. Familiile americane, în momentul de față, nu își mai pot refinanța creditele și, în final, nu își vor mai putea achita debitele la bănci. Corecția subsecventă spargerii bulei speculative a dus la reducerea valorii imobilelor, ipotecile asupra acestora nemaiputând acoperi valoarea creditului ipotecar. Volumul creditării a scăzut la niveluri nemaifântănite și, ca o consecință imediată, valorile mobiliare prin care sunt securizate, de obicei, creditele ipotecare (obligațiuni sau titluri ipotecare) și-au pierdut lichiditatea, devenind “active toxice”. De altfel, și sectorul construcțiilor a avut de suferit și, pe ansamblu, toată economia americană a intrat în recesiune. Deși aceste realități sunt comentate în mass-media din ultimul an, totuși Guvernul a lansat programul “Prima casă”, care conține toate riscurile pe care le-au avut și creditele sub-prime din SUA. Dacă acest trend descrescător s-a oprit deja în SUA întrucât, pe de o parte, economia americană conține mecanisme interne eficiente de corecție, iar legislația americană prevede proceduri de tratament judiciar al situației de supraîndatorare a persoanelor fizice, care permit un “nou start”, o reintrare în circuitul civil al celor ajunși faliți datorită consecințelor acestui crah, în România astfel de programe și lipsa unei legi a falimentului persoanelor particulare riscă să ne afunde și mai mult în criză.

Primele care vor avea cu siguranță de suferit vor fi băncile, întrucât orice credit care nu mai poate fi rambursat – și este evident că în caz de supraîndatorare, clientul băncii nu va mai putea să-și achite ratele – trebuie înscris ca fiind credit neperformant în evidențele băncii și trecut în « extrabilanțier », operațiune care este însoțită, obligatoriu, de constituirea de provizioane de risc, în sumă egală cu cuantumul creditului ne-performant.

În plus, executarea unei ipoteci poate dura ani de zile, mai ales în cazul debitorilor care au familii, iar ipoteca este pusă asupra casei. La un număr de 800.000 de șomeri estimați până la finalul anului băncile vor avea tot atâția debitori care vor trebui să fie executați silit. Este evident că un asemenea număr de executări silite nu va putea fi gestionat de o bancă, aceasta fiind, de fapt, nevoită, să își vândă creanțele ipotecare respective, pentru a face rost de cash. Și, când apare foamea de cash, apar și vânzările în pierdere către cei care dețin cash-ul. Sunt fonduri și comercianți care abia așteaptă o astfel de oportunitate.

În fine, aș observa că, în cazul clienților persoane juridice, odată trecut la procedura falimentului față de acest gen de debitori, banca poate dispune de sumele constituite cu titlu de provizioane (suma care, de la momentul trecerii creditului neperformant în « extrabilanțier » și până la trecerea la procedura de insolvență, fusese indisponibilizată sub forma de provizion). Însă, pentru clienții persoane fizice, care nu pot fi subiecți ai procedurii insolvenței pentru cazul supraîndătoririi, acest beneficiu al deblocării provizioanelor de risc nu există. Extinderea procedurii insolvenței la simplii particulari pentru supraîndătorire ar fi, așadar, un avantaj major pentru bănci, care nu ar mai fi nevoite să mențină provizioanele până la momentul finalizării executării silite asupra datornicului, ci numai până la momentul deschiderii procedurii insolvenței asupra acestuia.

În altă ordine de idei, o procedură de insolvență aplicabilă persoanelor fizice pentru supraîndătorire este necesară și pentru a proteja mediul bancar, în special, și mediul de afaceri, în general, de debitorii « profesioniști » (cei care fac un obicei din contractarea de credite, cumpărarea de bunuri în rate, contractarea de leasing-uri, consumul de utilități pe « credit », fără a se preocupa și de rambursare), dar și pentru a da o a doua șansă debitorului scuzabil, care a ajuns în situație de supraîndătorire din motive independente de voința sa.

Anul 2009, anul instalării crizei economice severe în România, ne-a arătat că : (i) s-a stabilit un curs de schimb leu-euro cu o depreciere accelerată și severă a leului, chiar dacă BNR, cu costul unor miliarde bune, s-a opus în mod naiv acestui trend în octombrie 2008; foarte multe credite s-au dat în euro și, deci, cuantumul ratelor în lei este acum mult mai mare, în valoare nominală; (ii) dobânzile bancare au crescut exponențial, chiar dacă nivelul creditării este încă înghețat la nivelul lunii februarie 2009; (iii) salariile au scăzut, iar salariații au fost nevoiți să accepte scăderea, ca măsură de sacrificiu pentru păstrarea locului de muncă; (iv) mulți debitori au fost concediați, ca efect al crizei sau al falimentului patronului. Toate acestea au dus la o reducere severă a sursei de rambursare. La toate acestea se adaugă măsurile naiv-populiste ale guvernului, care au agravat criza.

Actuala situație legislativă va atrage, în primul rând, o gravă problemă socială – băncile vor executa din ce în ce mai mulți debitori și îi vor scoate în stradă, căci la creditele ipotecare singura garanție a fost casa. Dar problema socială va fi însoțită și de o imensă problemă financiară. În acest moment, practic nimeni nu mai cumpără imobile sau, dacă o face, prețul este la nivelul anului 2003. Băncile nu își vor putea recupera în totalitate creanțele, căci valoarea evaluată la momentul acordării creditului este deja mult mai mare decât valoarea de piață, uneori chiar cu mai mult de 50%. Costurile economice și cele administrative vor deveni de nesuportat.

Ce se va întâmpla cu cei care, fără rea-credință, nu vor mai putea să își achite ratele la creditele de retail sau chiar la creditele ipotecare? În primul rând, ei vor fi automat trecuți în bazele de date negative ale sistemului bancar, cu consecința că nici o bancă nu îi va mai credita. Practic, aceste persoane vor fi moarte din punct de vedere civil timp de 5 ani. În al doilea rând, băncile îi vor trece, practic, automat, în portofoliul de credite neperformante,

constituind imediat provizioane asupra acestora. Urmează executarea silită declanșată de bancă și, inexorabil, evacuarea din casa cumpărată pe credit ipotecar ori vânzarea bunului cumpărat pe credit.

Desigur că cel mai bine ar fi să avem o lege a falimentului particularilor pentru supraîndatorare, dar, dacă Legea insolvenței se aplică și comercianților – persoana fizică, care se poate pune, la cerere, sub protecția tribunalului, atunci, aplicând principiul non-discriminării, și o persoană fizică simplu particular ar putea cere protecția tribunalului pentru situația de supraîndatorare. Pe de altă parte, dreptul la protecția tribunalului face parte din acquis-ul comunitar și, în virtutea Constituției, textul legii române care limitează dreptul simplilor particulari de a cere protecția tribunalului nu este aplicabil, fiind aplicabil direct dreptul comunitar.

Anexa 4. Stimularea consumului și a investițiilor prin mecanismul transparenței fiscale

Bugetul României este construit într-o proporție majoritară pe baza încasărilor din impozitele și taxele indirecte, adică din taxarea consumului. Criza economică severă pe care o traversează România a dus la scăderea drastică a consumului, de unde o reducere substanțială a încasărilor la buget.

Încasările mai mici decât cele preconizate au făcut să apară problema gravă a subfinanțării cheltuielilor bugetare. Guvernul a răspuns acestei probleme într-o modalitate comodă și complet lipsită de responsabilitate pentru viitorul imediat al României : (i) s-a împrumutat masiv la bănci, pe termen scurt, drenând băncile de resurse și angajând bugetul țării pentru cel puțin 2 ani la plata de rate și dobânzi în loc de investiții; (ii) a operat rectificări de cheltuieli bugetare, trimitând în șomaj profesori, învățători, militari și polițiști, închizând spitale și reducând la jumătate salariile judecătorilor; (iii) a introdus un impozit minim, aplicabil indiferent dacă există sau nu venit, făcând 100.000 de firme să se închidă și obligând micii comercianți să se reorganizeze ca persoane fizice autorizate, care nu mai plătesc decât impozitul pe venit de 16%, nu și contribuțiile la sistemele de pensii și la alte fonduri de asigurare socială.

Soluțiile simple și eficiente ale acestei probleme, cel puțin pe termen scurt, sunt stimularea consumului, în special a celui de mărfuri și produse indigene, și reducerea sau eliminarea cheltuielilor bugetare inutile, în favoarea majorării cheltuielilor bugetare absolut necesare funcționării unui stat democratic și social (învățământ, sănătate, apărare, ordine publică, justiție). Numărul ministerelor trebuie redus la 10, ajutoarele de stat, subvențiile sau garanțiile trebuie admise doar pentru salvagardarea întreprinderilor prin proceduri de pre-insolvență și de insolvență.

Un mecanism fiscal care poate stimula atât consumul, cât și creșterea gradului de conformare voluntară, deci creșterea volumului încasărilor bugetare, este transparența fiscală.

Sistemul transparenței fiscale are la bază ideea că nu se impune profitul companiei, ci se impune ca venit al fiecărui asociat părți din veniturile companiei (încasări minus cheltuieli) proporțional cu participarea la beneficii și pierderi a fiecărui asociat, ca și când compania nu ar avea personalitate juridică. Dacă societatea ar fi impozitată conform regulilor știute, atunci impozitul cumulat ar fi de 28,5% (adică, un impozit pe profit de 16% și un impozit pe dividende de 16%, calculat asupra părții din profit rămas după plata impozitului pe profit). În locul acestui impozit în cascadă pe aceeași plusvaloare, transparența fiscală duce la plata unui singur impozit pe venit, de 16%, ceea ce permite concluzia dublă că asociatul în cauză va avea la dispoziție mai multe lichidități pe care fie le va reinvesti, fie le va consuma, fie le va economisi și că același asociat va fi mai puțin tentat să caute metode de evaziune fiscală sau de evitare a plății impozitului cumulat de 28%. De aici, un grad mai mare de conformare voluntară, cu consecința unui volum mai mare de încasări la buget. Nu este deloc de neglijat și un efect indirect al acestui mecanism : beneficiarii vor putea susține mai ușor o afacere, o vor extinde sau vor începe altele noi dacă vor avea la dispoziție mai multe lichidități, de unde o sursă de locuri de muncă. Salariații acestor beneficiari ai transparenței fiscale vor putea continua să consume și, deci, vor putea alimenta în continuare bugetul cu TVA și alte impozite indirecte, statul fiind scutit de sarcina de a-i asista social în calitate de șomeri.

Soluția legală ar fi modificarea Legii societăților comerciale și a Codului fiscal în așa fel încât să permită adoptarea mecanismului transparenței fiscale. În esență, modificările

necesare, alături de introducerea contabilității în partidă simplă, ar viza doar formele de organizare a afacerilor sub formă de întreprindere. Afacerile mici, cele individuale și de familie și afacerile profesionale, care se caracterizează printr-o mare mobilitate a obiectului de activitate, sediului și duratei, dar și prin mobilitatea locurilor de muncă, ar trebui să fie singurele beneficiare ale transparenței fiscale.

Sistemul transparenței fiscale este practicat și aproape generalizat în Germania, Marea Britanie, Franța și Olanda.

Sistemul transparenței fiscale este în prezent adoptat și în România, dar limitat la societățile profesionale de practicieni în insolvență și la cele de avocat. Pentru prima dată, acest sistem a fost adoptat în 2006, când s-a reglementat, printr-un proiect de lege elaborat de mine, noua formă de organizare a practicienilor în insolvență, respectiv, societatea profesională cu răspundere limitată. După acest model, în 2008 a fost adoptată și societatea profesională cu răspundere limitată de avocați, care se supune aceluiași regim al transparenței fiscale.

Pune
PUNCT